

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2013–2015

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Jana Macková

Islámský právní systém

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce: JUDr. PhDr. René Petráš, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER FULL-TIME STUDIES

2013-2015

DIPLOMA THESIS

Jana Macková

Islamic legal system

Prague 2015

The Diploma Thesis Work Supervisor: JUDr. PhDr. René Petráš, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 11. 3. 2015

Jana Macková.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé diplomové práce JUDr. PhDr. Renému Petrášovi, PhD. za ochotu, odborné rady při konzultacích a podnětné připomínky, které mi pomohly k vypracování mé práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá analýzou vzniku a vývoje islámského právního systému a na jejím základě je prozkoumána podstata islámského práva. Rozebírá počátky vzniku tohoto systému, pět pilířů islámu, podrobnou charakteristiku a základní rysy a prameny islámského práva. Poslední část je věnována islámskému právu v současné době, je zde rozebrána krátká historie muslimské komunity v České republice, dnešní vnímání této problematiky a otázka šance dnešního dialogu s islámským světem.

Klíčová slova

Islám, Islámský právní systém, Korán, Muhammad, muslimská obec, prameny práva, právní kultura, šaría.

Annotation

This thesis analyzes the emergence and development of the Islamic legal system and its basis is examining the substance of Islamic law. It discusses the beginnings of this system, five pillars of Islam, and a detailed characterization of the basic features and sources of Islamic law. The last section is devoted to Islamic law at present is also analyzed a brief history of the Muslim community in the Czech Republic, today's perception of this issue and the question of chances today's dialogue with the Islamic world.

Keywords

Islam, Islamic legal system, legal culture, Muhammad, Muslim community, sources of law, Sharia, the Quran.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 PRÁVNÍ KULTURA A KOMPARATISTIKA	10
2 KLASIFIKACE PRÁVNÍCH SYSTÉMŮ.....	12
2.1 Kontinentální právní systém	12
2.2 Anglo-americký právní systém	13
3 VZNIK A POČÁTKY ISLÁMU	16
3.1 Předislámské období	16
3.2 Muhammad	17
3.3 Právověrní Chalífové	29
4 PĚT SLOUPŮ VÍRY	31
5 CHARAKTERISTIKA ISLÁMSKÉHO PRÁVNÍHO SYSTÉMU.....	39
5.1 Šaría a fiqh	40
5.2 Univerzálnost islámského práva.....	41
5.3 Charakter norem islámského práva	42
5.4 Princip personality a teritoriality	44
5.5 Heterogenost islámského práva.....	45
5.6 Další charakteristické rysy	46
6 PRAMENY ISLÁMSKÉHO PRÁVA.....	48
6.1 Korán.....	48
6.2 Sunna.....	50
6.3 Idžma.....	52
6.4 Qijás	54
6.5 Ostatní prameny	56
7 ISLÁM V DNEŠNÍ DOBĚ	58
7.1 Současný pohled na islámskou problematiku	58
7.2 Má dialog s islámem ještě šanci?	61
8 ISLÁM V ČESKÉ REPUBLICĚ.....	65
8.1 Historie českého islámu	65
8.2 Dotazníkové šetření	70
8.2.1 Cílová skupina	70
8.2.2 Vyhodnocení dotazníků	71
ZÁVĚR	76
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	79
SLOVNÍK POUŽITÝCH ARABSKÝCH VÝRAZŮ	82
SEZNAM PŘÍLOH.....	85

ÚVOD

Za poslední roky jsou slova jako islám, šaría apod. mnohokrát skloňována ve všech možných pádech. Tato klíčová slova jsou ale povětšinou spojována pouze s negativními zprávami. Téma islámského práva představuje rozsáhlý komplex problematiky, které mnohdy překračuje naše znalosti. Islámské právo je u velké škály lidí spojeno s předsudky, což zapříčinily především události z 11. září. Tento systém neprezentuje pouze Korán se surovými tresty a mnohoženstvím. Pokud bychom chtěli islámskému právu porozumět, museli bychom přijít do konfrontace s širším kontextem, ve kterém bylo dlouhá staletí utvářeno a který je mu příznačný.

Cílem mé práce bude prozkoumání problematiky islámského práva, které je nelehké a pro nás Evropany je dosti nelogickým právním systémem. Jelikož na islámské právo většina lidí nahlíží negativně, zajímalo mě, zda je tento pohled oprávněný. Toto téma mě také zaujalo proto, že rozpínavost islámské kultury v Evropě, je za poslední desetiletí a zejména v posledním roce, podstatným demografickým procesem. Z důvodu aktuálnosti tohoto tématu jsem se rozhodla provést dotazníkové šetření u vybrané skupiny muslimů žijících v České republice. Na základě odpovědí respondentů se pokusím zhodnotit jejich znalost islámského práva, schopnost integrace do české společnosti a jejich názor na současné dění, které je s islámským právem nepochybně spojeno.

Na začátku mé práce jsem se věnovala definování pojmu právní kultura a komparatistika a v další kapitole jsem nastínila velké právní systémy, do kterých se řadí i právní systém islámský. Dále jsem se zaměřila na počátky vzniku tohoto systému, jelikož bez historického kontextu, kterým je šaría silně podmíněna, by nebylo možné do této problematiky proniknout. V této kapitole se věnuji především životu Muhammada, prostřednictvím kterého se islámské právo začalo vytvářet.

Islámské právo je právem náboženským a tedy absolutně odlišným od našeho práva, které vychází ze základů práva římského. Ve čtvrté kapitole se zabývám povinnostmi člověka k Bohu, které tvoří pět základních pilířů. I když jsou tyto normy z našeho pohledu čistě náboženské, do života muslimů zasahují ve větší míře, než například

soukromé právo do životů našich občanů. Těchto pět sloupů také proniká do rodinného, finančního, trestního a dalších právních odvětví.

V další části se věnuji podrobnější charakteristice a rysům islámského práva a jelikož je toto právo součástí náboženství, nelze jej ani v tomto případě od náboženství oddělit. Následující kapitola je věnována pramenům islámského práva, z čehož primárním je nepochybně Korán a sekundárním sunna, která líčí praxi proroka Muhammada, dalšími jsou idžma a qijás.

Poslední část této práce je zaměřena na islámské právo v dnešní době. Nejprve jsem se věnovala muslimské komunitě v naší zemi a stručně jsem vymezovala její působení v České republice za poslední desítky let. Dále jsem se zaměřila na to, jak dnes toto téma vnímá široká veřejnost a jak média a názory ostatních ovlivňují naše nahlížení na tuto problematiku. Pokud nemáme zkušenosti s islámským právem nebo náboženstvím, které jsou úzce propojeny, není dost možné si vytvořit objektivní názor bez vnějších informací, které nemusí ale mohou být zaujaté a to především s ohledem na aktuální dění ze strany islámských radikálů

Závěrem jsem se zaměřila na otázku, zda má dnes dialog s islámem ještě šanci. Vzhledem k tomu, že je dnešní situace mezi Západem a islámským světem závažnější než kdy dříve, je podle mého názoru důležité se zamyslet na tím, jaké následky pro nás bude mít v budoucnu vývoj této vážné situace, ať už z pohledu celosvětového či z obavy islámské rozpínivosti v České republice.

1. PRÁVNÍ KULTURA A KOMPARATISTIKA

Právo každého státu se postupně formovalo díky jednotlivým faktorům, jako jsou například politický, sociální nebo náboženský. V dnešní době je pro každého znalost právní kultury své země nezbytná a povědomí o právních kulturách jiných zemí je přinejmenším praktickou výhodou.

Porovnáváním těchto různorodých právních kultur se zabývá srovnávací právní věda, nazývaná komparatistika. Předmětem komparatistiky, jak z tohoto pojmu vyplývá, je právo. „*Právo je soubor závazných pravidel lidského chování daných státem a státem sankcionovaných, tj. vynucovaných státní mocí.*“¹

Úlohou této vědy je separace porovnatelných složek práva a vymezení porovnávacího základu, díky čemuž se komparatistika dělí na několik poddruhů. Hlavními druhy jsou makrokomparatistika a mikrokomparatistika. Pokud klasifikujeme právní řády pod právní rodiny, tak o právu přemýšlíme jako o komplexním celku, čímž provádíme tzv. makrokomparaci. O mikrokomparaci se jedná, pokud zkoumáme jednotlivé složky právního systému jako například právní normy nebo odvětví.

Právo je možné srovnávat ve třech rovinách:

- právní kultura,
- právní systém,
- právní řád.

I když je pojem právní kultura teoreticky málo zpracován, v nejširším pohledu jej chápeme jako součást obecné kultury každého národa, která patří do oblasti právní. Tato kultura se vyvíjela díky historickému formování dané společnosti. V užším smyslu pak můžeme tento pojem chápat jako základní hodnoty a principy práva každé společnosti, státu a národa, tedy určitý právní systém nebo typ konkrétní právní kultury. Tento pojem se překrývá s pojmem právní styl. Každý právní řád má svůj osobní styl a ten vychází z kultury národa, kterého je součástí daný právní řád. Kromě právního stylu se

¹ KNAPP, V. *Velké právní systémy; úvod do srovnávací právní vědy*.p Praha: C.H.Beck, 1996.

k právní kultuře řadí rozpětí ochrany lidských práv, účinnost míra trestních sazeb, možná přezkoumatelnost správních a soudních rozhodnutí, právní ochrana životního prostředí, a další.

2. KLASIFIKACE PRÁVNÍCH SYSTÉMŮ

Projevem státní suverenity každého státu je jeho vlastní právo. Právní kultury jednotlivých zemí se značně odlišují i přes snahu sjednocování nadnárodních organizací, jako je například Evropská Unie. Tyto odlišnosti jsou důsledkem historických tradic práva a různorodostí politických poměrů. I přes uváděnou heterogenost právních řádů, se spousta z nich formovala pod stejnou nadvládou nebo pod vlivem jedné ideologie. Jednadvacáté století je typické pro globalizaci práva, což je následkem dalších globalizací, jako například ekonomické nebo politické. Touto právní globalizací je myšlen právní pluralismus, který vychází z faktu, že na jednom území působí více právních norem.²

Díky vlivu uvedených faktorů, vznikly skupiny se stejnými nebo podobnými právními řády a tyto skupiny jsou známy pod názvem velké právní systémy nebo právní rodiny. V současné době můžeme rozlišit dva velké právní systémy.

- Kontinentální právní systém
- Angloamerický právní systém

Dalším světově známým velkým právním systémem je islámský právní systém, který ale nelze řadit k těmto dvěma právním systémům. Islámský právní systém, jimž se budu zabývat v dalších kapitolách, je systémem tradičně náboženským a zcela odlišným.

2.1 Kontinentální právní systém

Kontinentální systém se vyvinul pod vlivem recepce práva římského. Název „kontinentální“ vznikl na území kontinentální Evropy a dále se díky četným kolonizacím rozšířil i na jiná území, například do Afriky, Indonésie a Latinské Ameriky. Do této právní rodiny patří právní systém České republiky. V anglickém

² GERLOCH, A.: *Teorie Práva*. 4. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-233-2

jazyce je tento systém pojmenován jako tzv. „Civil Law“. Je to nejstarší a hlavně nejlivnější právní systém, díky velkému dopadu na vývoj mezinárodního práva.

Vlivem Francouzské revoluce tento systém sùsledně rozděljuje moc zákonodárnou a moc soudní, čímž jsou jednotlivé formy vlády uvedeny do rovnováhy. Základní charakteristikou tohoto systému je, že je to systém psaného práva (lex scripta). Nejdùležitějším pramenem je normativní právní akt. Každá právní norma je tvořena pomocí právě tohoto normativního právního aktu. Je tomu i tak pokud jde o zrušení nebo změnu dané právní normy. Dalším důležitým znakem je dualismus, tedy rozdělení práva na veřejné a soukromé.

Sekundárním pramenem práva jsou právní obyčeje a slouží jako podpora při nalezení mezery v zákoně. Co se týče soudcovského práva, soudce právo nevytváří, ale pouze nalézá.

Kontinentální právo se rozděljuje na jednotlivé subsystemy, jako je například francouzský, rakouský, německý, švýcarský, skandinávský a několik dalších.

2.2 Angloamerický právní systém

Angloamerický právní systém je druhým nejrozšířenějším na světě a vznikl v Anglii. Tento systém je známý pod pojmem „common law“, nedá se ale považovat za přesný. Uplatňován je především ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku, ujal se ale i v dalších zemích a to i po rozpadu britské koloniální říše.³

Do angloamerického práva se řadí právo Britských ostrovů a Irské republiky, kde postupně narůstá pravomoc psaného práva. Jak vyplývá z názvu tohoto právního systému, další důležitou zemí, ve které je tento systém uplatňován jsou Spojené státy americké. Toto právo dnes v USA nemá totožnou formu a to díky státnímu uspořádání a taktéž díky změnám, ke kterým docházelo v průběhu let.

³ KNAPP, V. *Velké právní systémy; úvod do srovnávací právní vědy*. Praha: C.H.Beck, 1996. ISBN 80- 7179-089-3

Angloamerický systém je méně profilovaný než kontinentální právní systém a to z několika historických důvodů. Kontinentální i angloamerický systém sice měly jediný pramen, ale v kontinentální Evropě se právo podle vzoru římského formovalo postupem času samo, naopak na britská území bylo anglické právo rozšířeno mocensky. Poté co se rozpadly britské kolonie a závislá území se osamostatnila, se i angloamerický systém začal více rozčleňovat. Anglické právo se v jednotlivých zemích začalo rozvíjet a to bez podrobení se Anglii. Z velkých států sem řadíme Nový Zéland, Austrálii, Kanadu a Indii, která je z těchto zemí dnes nejvíce autonomní co se týče právní oblasti.

Stejně jako kontinentální tak se i angloamerický právní systém člení na subsystemy jako je anglický, americký, novozélandský, australský, kanadský, indický a další státy vzniklé dekolonizací.⁴

Anglické právo je považováno za tzv. právo soudcovské a to díky složitostem procesního postupu v soudních řízeních. Soudce je tu oprávněn rozhodovat a tato jeho rozhodnutí se v budoucnu stávají precedenty, ne však každé soudcovo rozhodnutí může nabýt tohoto charakteru. Pro tyto precedentní rozhodnutí mají oprávnění pouze soudci Nejvyššího soudního dvora. Dalším pramenem práva je zákonné právo psané, které je neblíží k našemu kontinentálnímu systému.⁵

V angloamerickém pojetí právního systému, je ale právo psané bráno spíše jako námět pro soudcovskou tvorbu. Zákon je tedy dotvářen rozhodnutím soudců a právo psané má menší váhu než tyto soudcovské precedenty. Dalším pramenem práva je právo obyčejové, ale to má ve Velké Británii omezený význam, stejně tak právní literatura.

Díky své vlastní historii se právo USA nedá řadit do anglického, nicméně z něj vychází. Základní struktura stejně jako v anglickém právu je zde tvořena hlavními prameny a to soudcovským a psaným právem. Výjimku ale naopak tvoří právo obyčejové a právní literatura, které do pramenů nepatří. Nejdůležitějším rozdílem mezi anglickým a americkým právem je ten fakt, že USA je federace, tudíž si právo vytváří jak na úrovni jednotlivých států, tak na federální úrovni. Zákony jednotlivých států jsou zde primární, ale nikoliv silnější. Zákony určené federací tak mají pravomoc, pokud je tomu tak

⁴ KNAPP, V. *Velké právní systémy; úvod do srovnávací právní vědy*. Praha: C.H.Beck, 1996. ISBN 80-7179-089-3

⁵ GERLOCH, A.: *Teorie Práva*. 4. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-233-2

stanoveno ústavním předpisem. V americkém právu je důležitost zákonného práva na vyšší úrovni než v Anglii a opačně tomu tak je i s precedenty, které v USA nemají takový vliv, díky čemuž jimi soudci nejsou tolik vázáni jako ti angličtí.

3. VZNIK A POČÁTKY ISLÁMU

Na začátku je nutno uvést několik neopomenutelných náboženských či geografických příčin, které nejspíše vedly ke vzniku islámu. Touto problematikou se zabýval nemalý počet autorů a já z této odborné literatury budu vycházet.

Islám jako jedno ze světových náboženství, ke kterému se hlásí asi miliarda muslimů, není pouze náboženstvím, ale je i cestou a životním stylem.

V dnešní době se setkáváme s problémem, kdy si každý pod aplikací islámského práva představuje něco jiného. Islámské právo se po dlouhá staletí vyvíjelo a není tedy možné ho chápat jako neměnný stav. Značný rozdíl je obzvlášť mezi tím pokud se jedná o užití klasického islámského práva nebo práva moderních muslimských zemí.

Hlavním cílem této teoretické části tedy bude rozbor práva historického a poukázání na islámské právo jako na velký díl muslimské společnosti a součást kulturního odkazu. Bez analýzy historie vzniku totiž nelze toto téma adekvátně posuzovat. Myslím, že díky tomuto rozboru je možné si uvědomit, že islámské právo jak ho známe v dnešním světě, není zcela shodné s právem, které je v právní oblasti uznávané.

3.1 Předislámské období

V tomto období mělo hlavní úlohu právo obyčejové, které se díky své ústní formě postupně přejímalo z jednoho pokolení na další. Závaznost tohoto práva nebyla podložena psaným zákonem.⁶ Jako etický prostředek zde sloužil muž, buď otec či praotec, což byl a stále je nepochybnou autoritou a hlavou rodiny. Platilo zde pravidlo zodpovídat se své rodině nebo kmeni, ne Bohu.⁷

V době kdy samotný islám ještě nevznikl, zákonodárná, výkonná či soudní moc se zde nevyskytovala. Vynucení práva při případném poškození jedince, měla na starost jeho

⁶ OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 13. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

⁷ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 33. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4379-0

rodina nebo kmen. Pokud mezi samosprávnými kmeny došlo ke konfliktům, řešily je pomocí zbraní nebo prostřednictvím spojeneckých ujednání. Měli též úmluvy o ochraně, za které bylo placeno. Pokud došlo k napadení kmene, který za svou ochranu nezaplatil, nebylo to pokládáno za nic hanebného.⁸

Docházelo též ke konfliktům uvnitř jednotlivých kmenů. V těchto situacích si každý kmen zvolil svého arbitra, který danou situaci posuzoval. Většinou byl vybrán člověk, který patřil k pohanským kultům nebo byl ve spojení s nadpřirozenem.

V tržním odvětví se obchodníci řídili taktéž právem obyčejovým a i tady měli pro posuzování obchodních neshod oficiální soudce, kteří se ale též museli řídit těmito zvyklostmi a neměli dostatečné kompetence pro své rozsudky. Z historických pramenů vyplývá, že i v předislámském období, měli muslimové právo na držbu půdy. Toto právo má kořeny v Medíně⁹. Co se týče trestního práva, z historických pramenů vyplývá, že zde byl kladen velký důraz na krevní pomsty, které se často táhly po generace. V odvětví rodinného soužití tehdy panovala značná svoboda. Pro obě pohlaví nebyl rozvod nijak obtížný. Rovněž v občanském právu byly tehdy povoleny věci, které dnes islámské právo přinejmenším upravuje. Byla například zcela běžná lichva nebo manipulace s prodejními cenami základních potravin.

Zvykové právo mělo i své přednosti. Klasickým standardem byli „beduínské ctnosti“¹⁰, které byly zakořeněny v každé muslimské rodině.

3.2 Muhammad

Muhammad se nejspíše narodil roku 570 n. l. v rodu Hášimovců, který patřil silnému kmeni Qurajšovců. Tento kmen byl jeden z nebohatších a ovládal celou tehdejší Mekku. Muhammad prožíval nelehké dětství a procházel si nástrahami, které mu život připravil do cesty. Otec mu zemřel, ještě než se narodil a nezanechal matce žádné prostředky.¹¹ Když mu bylo pět měsíců, matka ho předala beduínskému kmeni, který žil v poušti.

⁸ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s. 11. Praha : Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-925-6

⁹ historické město v Saudské Arábii, které patří mezi jedno ze tří nejposvátnějších center islámu

¹⁰ lidské přednosti např. oddanost, odvaha, věrnost, čest

¹¹ CROFTER, W. *Velká kniha islámu*, s. 39. Praha: BVD, s.r.o., 2006. ISBN 80-903754-0-5

Tehdy se v Arábii jednalo o běžný zvyk a tak Muhammad prožil 4 roky jako kočovník. V pěti letech se opět vrátil Muhammad k matce a společně žili v Mekce. Později jeho matka onemocněla a vydala se navštívit své příbuzné v Jathribu.¹² Při této cestě přes poušť se její stav zhoršil a zemřela.

Později se o něj staral dědeček a po jeho smrti strýc Abú Tálíb, který byl velmi vlivným v rodu Hášimovců. Jeho strýc převáděl karavany z Arábie do Sýrie, díky čemuž byla Arábie ve spojení se středním Východem. Díky tomuto obchodu se Muhammad dostal do styku s okolním světem a též se dostával ze své chudoby. Během této doby se u něj projevilo výrazné sociální cítění. Staral se o chudé, nemocné nebo sirotky, což bylo možné pozorovat i při jeho práci pastevece nebo při převozu zboží z Jižní Arábie. Na cestách slýchal o jiných kulturách a též jiné víře.¹³

Ve svých jednadvaceti letech dosáhl Muhammad pověsti velmi čestného muže. Když mu bylo pětadvacet, nabídla mu bohatá a vlivná obchodnice Chadídži, která byla jeho sestřenicí, obchodní cestu do Sýrie. Tato cesta pro Chadídži dopadla více než uspokojivě a následně Muhammadovi nabídla sňatek. Od té doby se jeho život podstatně změnil k lepšímu. V této době nebyly sňatky mezi rodinnými příslušníky nic neobvyklého, jedinou zvláštností byl vyšší věk Chadídži. To že Muhammad do tohoto sňatku vstoupil, poukazuje na jeho velkou sílu charakteru a také na úctu, kterou v té době k ženám choval.¹⁴

Manželství trvalo asi 24 let a přineslo mu štěstí a též materiální jistotu. Přesto že v té době byla polygamie běžná, Muhammad za doby kdy Chadídža žila, neměl jinou ženu než jí a nebránil jí v obchodní činnosti a to ani s muži. O tuto nezávislost ženy v muslimských zemích bojují dodnes.

Muhammad se v Mekce setkal s vyznavači křesťanství a židovství, což ho vedlo k poznání o jediném nadpozemském Bohu. Byl také značně ovlivněn pohany, kteří i v tehdejší Arábii měli představu o jediném Bohu.¹⁵ I přes nepřátelskou atmosféru, která zde panovala díky politickému vývoji Izraele, jsou dodnes Arabové a Židé národnostně a lingvisticky nejvíce příbuzní.

¹² POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 34. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4379-0

¹³ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s. 13. Praha: Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-925-6

¹⁴ DENNY, F. M. *Islám a muslimská obec*, s. 42. Praha: Prostor, 1998. ISBN 80-85190-69-9

¹⁵ ROGERSON, B. *Prorok Muhammad*, s. 57. Praha: NLN, 2004. ISBN 80-7106-732-6

Ještě před čtyřicátým rokem života se stal velice vlivným, ale vadilo mu, jak se lidé k sobě agresivně chovají. Znechucovali ho bohatí lidé, kteří si za své bohatství mohli všechno koupit. On sám si zažil mravní extrém v kmeni, ve kterém žil a také sociální bezpráví, které Qurajšovci nastolili v Mekce. Znepokojovaly ho životní otázky, jako co tu vlastně děláme a jak můžeme náš svět vylepšit. A tak začal Muhammad spolu s manželkou jezdit do hor, kde se modlil a meditoval. Jezdil tam rozjímat stále častěji, trávil tam dny a noci. Někdy kolem roku 610, se stalo něco, co změnilo dějiny celé Arábie. Muhammad se nechal slyšet, že k němu promlouvá Bůh a to prostřednictvím archanděla Gabriela.¹⁶ Hlas, který k němu promlouval, mu přikazoval, aby četl. Muhammad ale odpověděl, že číst neumí. Po prvním poselství nenásledovalo nic a Muhammad byl velice zoufalý. Po několika měsících přišlo další a Muhammad pochopil, že tato poselství musí předat lidem.

Tato poselství se stala posvátným textem, dnes známým jako Korán. Více než miliarda lidí po celém světě, kteří jsou dnes jeho stoupenci, zcela jeho zvěst přijala. Muslimové věří, že autorem Koránu je Bůh a Muhammad je pouze člověk, kterému byl Korán odhalen jako prvnímu šířiteli.

Muslimové též věří, že byl Muhammad negramotný a to se stalo hlavním důvodem jejich víry. Kritici islámu prohlašují, že pokud Muhammad tolik cestoval, zajisté musel číst křesťanské a židovské písemnosti a duchovní myšlenky z nich převzal.¹⁷ Pokud ale číst a psát neuměl, nemohl být nijak ovlivněn a zjevení muselo přijít od Boha. Islám sám sebe vidí jako pokračovatele judaismu a křesťanství.

První se k jeho víře přidala jeho manželka a přátelé. Islám byl revolučním poselstvím, které chtělo změnit společenská pravidla a strukturu společnosti. Jeho strýc na tuto víru nikdy nepřestoupil.

Později se počet zjevení stále zvyšuje a tak se jeho sféra stoupenců postupně rozrůstá. Muhammad chtěl, aby pohanští Arabové začali věřit v jediného Boha, stejně tak jako křesťané nebo židé, a též jim poskytnout knihu zjevení. Jeho výroky se ale pro něj stávají nebezpečnými, ohrožuje jimi mekkánské oligarchy.¹⁸ Napadá tím totiž jejich

¹⁶ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 34. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4379-0

¹⁷ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s. 1. Praha: Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-925-6

dosavadní způsob života, který je podle něj nemravný a rovněž nesouhlasí s jejich způsobem víry, která se neváže pouze k jednomu Bohu.

Qurajšovcům šlo o jejich zisky z obchodu a poutí, protože starodávný pohanský kult byl úzce svázán s mekkánským obchodem. Lidé teď přicházeli ke Ka'bě uctívat boha, nikoliv tři qurajšovské bohyně. Rovnost pro všechny, kterou Muhammad kázal se Qurajšovcům nelíbila. Chtěli ho přinutit, aby změnil názor tím, že mu nabídli peníze a moc. Muhammad samozřejmě odmítl, chtěl pouze lidem vrýt boží slova do paměti. Jelikož přesvědčování nevyšlo, rozhodli se pro razantnější způsob. Ti Muhammadovi stoupenci, co nebyli pod ochranou žádného kmene, což byli většinou sirotci, otroci nebo ženy, byli vystaveni násilí. Veřejně je napadali, v soukromí se neměli kde scházet a modlit. Muhammad vyzval muslimy, aby odešli z Mekky, opustili domov a hledali útočiště na druhé straně Rudého moře v africkém Aksumském království dnešní Etiopie, kde vládl křesťanský král.¹⁹

Qurajšovce tento exodus rozlítal a poslali k vládci poselstvo, které ho mělo přesvědčit, aby uprchlíky poslal zpět domů. Král si povolal vůdce muslimů kvůli vysvětlení. Když mu řekl, že Muhammad je prorokem jediného Boha, král byl poselstvím dojat a dovolil jim zůstat. V Mekce Qurajšovci pronásledovali zbylé stoupence. Všude byl zákaz mít s Muhammadovým rodem cokoliv společného. Muslimové měli zákaz obchodování, čímž na ně vyvíjeli tlak, aby se zřekli své víry v jediného Boha.

V té době prý mělo dojít k události, která až dodnes vymezuje vztah islámu ke zbytku světa. Jednoho dne Muhammad seděl v Ka'bě a měl další zjevení, které naznačovalo, že by mohl s Qurajšovci uzavřít dohodu. Když se o tom Qurajšovci dozvěděli, mysleli si, že Muhammad konečně přišel k rozumu. V tomto zjevení mu přijetí třech Qurajšovských bohyň bylo vnuknuto satanem. Proto se těmto veršům říkalo satanské verše.²⁰ Pokud by to byla pravda, měnil by Muhammad slova boží vlastní vůlí a tak by Korán nebyl dílem boží vůle. Většina muslimů popírá, že by k takové události došlo, nepřátelé islámu jí naopak využívali k tomu, aby usvědčili Muhammada z podvodů a Korán označili za podvrh.

¹⁸ ISHÁK, I., ALLÁH, R. S. *Život proroka islámu Muhammada*, s.37. Praha: LEDA, s.r.o. 2009. ISBN 978-80-7335-184-7

¹⁹ DENNY, F. M. *Islám a muslimské obec*, s. 44. Praha : Prostor, 1998. ISBN 80-85190-69-9

²⁰ CROFTER, W. *Velká kniha islámu*, s. 44. Praha: BVD, s.r.o., 2006. ISBN 80-903754-0-5

Muhammad a jeho následovníci na rozdíl od některých současných muslimů odolávali, aniž by se uchýlili k násilí. Lidé v Mekce se začali bouřit proti tvrdým opatřením. Po dvou letech museli Qurajšovci kvůli silnému tlaku od svých ustanovení odstoupit. Pár měsíců po zrušení zákazů zemřela Chadídža, která byla jeho rádkyní po 25 let. Byla vlastně první muslimskou ženou.²¹

Ten rok zemřel i jeho strýc, náčelník Hásimovců, který ho chránil před útoky Qurajšovců. Vedení rodu převzal Muhammadův odpůrce, který ho varoval, aby přestal se svým šířením víry, nebo ohrozí svůj život. Podle muslimské tradice se Muhammad jedné noci, když usnul v Kábě, vydal na metafyzickou cestu na místo vzdálené stovky kilometrů na sever, do města, které je posvátné pro křesťany i pro židy, do Jeruzaléma. Muhammadova noční pouť učinila z Jeruzaléma v očích muslimů posvátné město, místo velebení Boha a náboženské pouti. Vyrovná se mu jen Mekka a Medina.²² Je to taky jeden z důvodů, proč je dnes Jeruzalém předmětem ideologických konfliktů na Blízkém Východě.

Konflikt mezi Izraelci a Palestinci je bojem dvojího etnika o jeden kus země. Ale proč se z tohoto nacionalistického konfliktu stalo tak zásadní téma pro celý muslimský svět, proč je volání po osvobození Jeruzaléma, města vzdáleného necelých 1300 km od Muhammadova rodiště pro mnoho muslimů tak důležité. Jeruzalém je pro muslimy tak důležitý, protože je součástí jejich vyznání a víry. Podle muslimské tradice té noci Muhammada probudil anděl Gabriel, který ho posadil na okřídleného koně Burak (neboli Blesk) a tak se zázračně přenesl do Jeruzaléma. Právě tady zažil Muhammad nejsilnější zkušenost ve svém životě. Na cestě podkal všechny předešlé proroky od Abraháma k Mojžíšovi, dokonce i Ježíše a se všemi se modlil, pak mu nabídli k pití vodu, mléko nebo víno. Vybral si mléko, aby ukázal smysl prostřední cesty, již se v životě držel. Potom se objevil nebeský žebřík a Muhammad započal výstup přes sedm nebes, až se nakonec dostal k božímu trůnu a promlouval s ním sám Bůh.²³ Toto je pro muslimy jeden z nedůležitějších okamžiků Muhammadova života, podle nich se lidé dělí na věřící i nevěřící. V této promluvě Bůh nařídil Muhammadovi a všem muslimům

²¹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s. 18. Praha : Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-925-6

²² ROGERSON, B. *Prorok Muhammad*, s. 94. Praha: NLN, 2004. ISBN 80-7106-732-6

²³ ISHÁK, I., ALLÁH, R. S. *Život proroka islámu Muhammada*, s.56. Praha: LEDA, s.r.o. 2009. ISBN 978-80-7335-184-7

nejdůležitější činnost, kterou musí každý muslim vykonávat a to 5 denních modliteb. Tato prorokova noční cesta znamená konec kmenového systému.

Místo aby se snažil porazit Qurajšovce v Mekce, odjel z města a začal na úplně novém místě. Muhammad se chtěl dohodnout s předáky okolních městských oáz, ale neseťkal se s porozuměním. Jednou se setkal s muži z města Jathribu, muži nadšeně poslouchali o víře, kterou Muhammad šířil. Šest mužů konvertovalo k islámu a souhlasilo s novým setkáním. V Jathribu žili tři hlavní židovské kmeny, mezi kterými docházelo k častým neshodám kvůli společenskému uspořádání Jathribu. Jejich příslušníci došli k závěru, že potřebují nějakého prostředníka. O Muhammadovi, který tehdy kázal v Mekce, už mockrát slyšeli a jeho pověst v této části Arábie sílila. Viděli v něm někoho, kdo by je mohl usmířit a stát se jejich neutrálním soudcem. Asi po roce se dohodli a došlo mezi nimi ke spolenectví. Muhammad musel dostat své spojence z města, aniž by to Qurajšovci zpozorovali. Qurajšovci vymýšleli jak Muhammada zabít, ve stejnou chvíli ho měl bodnout jeden z každého rodu, aby se Muhammadův rod nemohl pomstít. Prorok sice uprchl, ale vládci Mekky ho pronásledovali, nakonec se jim ale ztratil a tak to vzdali.

Roku 622 bylo Muhammadovi něco přes padesát a tento rok se stal počátkem nového islámského kalendáře nazývaným Hidžra (zpřetrhání svazku/odchod).²⁴ Jathrib (později známý jako Medína), byl v té době velká zemědělská oáza. Muhammadovo postavení arbitra mu dovolilo postavit vlastní mešitu, ta byla ztělesněním jeho nového domova. Dnes je tato mešita jednou z největších na světě a je schopna pojmout až milion věřících. Muhammad tady kázal, ale také urovnával spory a vstoupit a mluvit s ním mohl každý, židé, nevěřící i otroci. Neměli však žádný efektivní způsob jak dát lidem vědět, že je čas modlitby. Muslimové se rozhodli, že dobu pro modlitbu bude ohlašovat lidský hlas. Muhammad si vybral etiopského osvobozeného otroka, který v Mekce zažil to nejhorší zacházení. On a jeho společníci dávali otrokům svobodu. Od té doby se toto lidské svolávání k modlitbě stalo nedílnou součástí muslimských rituálů.

Muhammad tedy nebyl jen zvěstovatelem nového náboženství ale i schopným politickým vůdcem Medinské společnosti. Jak jeho postavení rostlo, rozhodl se, že by

²⁴ SARDAR, Z., MALIK, Z. A. *Seznamte se...Islám*, s.18. Praha: Portál, s.r.o. 2004. ISBN 80-7178-8821

měl mít úmluvu, která by ukotvila nejen jeho postavení mezi muslimy v Medině, ale také jeho vztah se zdejšími kmeny. Tato smlouva se stala známou jako Medinská ústava.²⁵

Tato ústava byla nezbytná pro vytvoření nového státu v Medině, kde žili muslimové, židé i křesťané. Upravovala vztah mezi muslimy a ostatními věřícími a to na základě uznání práva na život, majetek a svatyně. Ústava upravovala práva a povinnosti. Žádné kompletní kopie originálních dokumentů se nedochovaly, v raných muslimských pramenech, které vznikly asi 100 let po Muhammadově smrti, se objevilo mnoho verzí, někteří historici však existenci ústavy zpochybňují.

Medinská ústava je nejranějším známým modelem vládnutí v islámském světě, jasně vymezovala práva a povinnosti občanů, stejně tak jako zodpovědnost vládnoucí třídy.²⁶ Například se vypořádala se zvykovým právem krevní msty a systémem osobní spravedlnosti a nastolila vládu práva. K této ústavě se připojili všechny Medinské kmeny včetně židů a pohanů. Podepsali takovou dohodu, aby mohli vytvořit útvar, který nazývali „Umma“ (obec věřících). Před zákony si byli všichni rovni a fungovali jako skutečný stát. Založili v tehdejší Arábii skutečný civilizovaný stát.

Medinská ústava uznala, že všichni tito lidé jako pohanští Arabové stejně jako muslimové či křesťané, kteří žili ve městě, byli součástí jedné Ummy neboli jednoho společenství. Dnes muslimové termín Umma používají pro označení čistě muslimské komunity, ale tak to v této ústavě nebylo myšleno. Muhammadova Medinská ústava platila po dobu jeho života, ale po jeho smrti byla nejdříve změněna a pozdějšími muslimskými vůdci zcela zavržena. Je to jeden z největších problémů, který se dodnes řeší. Tou nejdůležitější věcí co prorok s poselstvím přinesl, je přijetí společenské plurality.²⁷

Muhammad a jeho následovníci se sice osvobodili od každodenního pronásledování, ale i přesto se je jejich nepřátelé pokoušeli zlomit. Muhammad stál před těžkou otázkou, jak překonat jejich nenávist. Muhammad měl další vidění, která ho nabádala, aby se svým

²⁵ ROGERSON, B. *Prorok Muhammad*, s. 96. Praha: NLN, 2004. ISBN 80-7106-732-6

²⁶ OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 14. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

²⁷ POTMĚŠIL, J. Průvodce šariou – historický vývoj islámského práva. In Britské listy [online]. vyd. 08-01-2008. [cit. 2015-01-08]. Dostupné z: <http://www.blisty.cz/art/38149>

nepřátelům postavil. Tato posláni povolila, aby byli zabiti ti, kteří Muhammada a jeho následovníky perzekuují.

Tato vidění vedou k určité přizpůsobivosti muslimské morálky. Je to základ pro ospravedlnění války, což též položilo základ pro válečnou a útočnou kulturu, kterou dodnes islámské země mají. Muslimové, kteří tyto verše využívají k oprávnění zabíjet, se pletou, protože nic takového verše nenaznačují, verše říkají jen to, že se každý může bránit, pokud na něj někdo útočí.²⁸

Muhammad s jeho následovníky tedy vedli boj o své přežití a zjevení ho v boji proti Qurajšovcům ospravedlňovala. Roku 624 se jedna z karavan Qurajšovců vracela do Mekky, Muhammad se vydal za nimi a došlo k boji. Muslimové porazili Mekkánce a tak hrozbu, která vysela nad Medinou, zažehnali. Muhammadova pověst se mnohonásobně vylepšila. Tuto výhru v boji u Badru, muslimové považují za boží vysvobození. Zanedlouho po tomto vítězném boji se Muhammadovi dostalo dalšího zjevení, dostal příkaz, aby změnil směr modlení.²⁹ Původně se muslimové, stejně jako židé nebo křesťané modlili směrem k Jeruzalému. Muhammad všechny přinutil modlit se směrem k Mekce, ke svatyni Ka'bě. Díky této změně se muslimové odlišili od způsobu modlení ostatních náboženství. Od této doby se všichni muslimové modlili pětkrát denně k Mekce. To se ale nelíbilo židům, kteří už i tak měli problém s uznáním Muhammada jako proroka a muslimy, kteří byli silnými obchodníky. Měli též dobré obchodní vazby s Qurajšovci a těch se nechtěli vzdát. Židé se začali potají scházet s Muhammadovými nepřáteli. Také některým pohanům se nelíbil úspěch, který Muhammad měl a tak čelil už dvojitě hrozbě. Muhammad se bál útoku od Qurajšovců, protože by bylo možné, že se s nimi židé z Mediny spojili. Tímto spojenectvím židé porušili Medinskou ústavu. Muhammad dva židovské kmeny z Mediny vyhnal. Asi po roce se Qurajšovci vrátili pomstít se s třikrát větší armádou než při prvním boji. Bitva skončila nerozhodně.

V roce 627 se odehrála třetí a poslední bitva. Muhammad měl málo vojáků a tak vymyslel obrannou strategii v podobě vykopání příkopu. Mekkánce se přes tento příkop nedokázali dostat. Qurajšovci měli uvnitř Mediny židovské spojence. Chtěli po nich,

²⁸ OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 15. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

²⁹ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 36. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4379-0

aby zaútočili zevnitř. Nestalo se tak a když se to Muhammad dozvěděl, měl dilema jestli je nechat odejít, mohli by se spolčit znovu s Qurajšovci. A tak vybral nestranného vůdce, který by tento problém rozsoudil. Soudce rozhodl, že by měli být zabiti a tak je nechal vyvraždit. Tento akt vedl mnoho kritiků k odsouzení Muhammada. Je to také považováno za původ nepřátelství dnešního islámského světa a židů.³⁰

Muhammad se zbavil všech jeho oponentů a zajistil tak pokračování muslimské obce v Medíně a tím se stal nejsilnějším mužem ve střední Arábii. Jeho duchovní zkušenosti byly pevně zakořeněny v praktických potřebách každodenního života. Nepřetržitě se snažil o reformu arabského národu a o vytvoření ideální společnosti. I když byl vůdcem Medíny neměnilo to nic na jeho skromnosti. Dále žil poblíž své mešity, kam za ním mohl přijít kdokoli ať už věřící, ateista či otrok a požádat ho radu nebo si s ním jen promluvit.

Jeho zjevení se po odchodu z Mekky do Medíny změnila. V Mekce se jeho zjevení týkala podstatných zásad duchovenství, morálky nebo spravedlnosti. V Medíně mu zjevení poskytovala návod pro každodenní život jak společenský tak politický a jak být dobrý muslimem, což pro něj bylo důležité vzhledem k jeho vysokému postavení.³¹ Tyto návody se mnozí muslimové snaží dodržet i v dnešní době. Protože se v Medíně stal skutečným vůdcem obce věřících, musel se začít více zajímat o každodenní život, jak spolu lidé vycházejí nebo jak je řešeno dědictví. Jedním z jeho zjevení bylo také to, že všichni muslimové musí platit daň, která by sloužila nemocným a chudým. V průběhu času se Muhammadovi zjevil morální kodex, který je založený na sociální spravedlnosti. Šaría v Koránu znamená způsob jak žít podle Boha, původně ale znamenala bezpečnou cestu pouští k pramenu vody.

Prorok a jeho následovníci se snažili prosadit tuto právní a mravní cestu k Bohu. Muslimští učenci označili šariu za boží zákon, byli to právníci, takže šaría pro ně zákonem skutečně byla. Muhammad tímto chtěl prosadit bratrství, spravedlnost a rovnost, což by šaría měla představovat. Dnes se pojem šaría vykládá ale poněkud jinak. Šaría vznikla dvě století po Muhammadově smrti. Základní principy islámského práva jsou popsány v Koránu, například ustanovení týkající se dědictví. Samotný Korán by ale

³⁰ SARDAR, Z., MALIK, Z. A. *Seznamte se...Islám*, s.23. Praha: Portál, s.r.o. 2004. ISBN 80-7178-8821

³¹ DENNY, F. M. *Islám a muslimská obec*, s. 49. Praha : Prostor, 1998. ISBN 80-85190-69-9

k vytvoření zákoníku nestačil.³² Šaría je tedy lidským výtvořem, který vznikl v průběhu prvních století islámu, je to pokus o pochopení boží vůle a jejího naplnění. Není to zákon, který by pocházel od Boha, je mnohem volnější a přizpůsobený aktuálním situacím.

Muhammad přemýšlel jak konečně porazit Mekkánce, věděl, že silou se mu to podaří jen těžko. Musel si upevnit spojení s ostatními kmeny a jedním ze zásadních způsobů jak toho mohl dosáhnout, byly sňatky. V tehdejší Arábii byla polygamie běžná. Až po smrti Chadídži měl Muhammad více žen najednou. V pramenech najdeme, že měl devět až třináct manželek. Některé z jeho manželek byly vdovy a jiné byly zajatky, které díky manželství s ním získaly svobodu.

Jedna z nich byla dokonce křesťanská otrokyně, nejpodivnějším sňatkem byl ten s Aichou, dcerou jeho blízkého přítele Abú Bakra, které bylo něco okolo šesti let a ke sňatku došlo v devíti. V jiných záznamech se píše, že jí při sňatku bylo devatenáct let.³³ Muhammadovi odpůrci se ho ale snaží díky této skutečnosti zkompromitovat. Manželství s Aichou trvalo až do jeho smrti a později se stala politickou vůdkyní, na tehdejší dobu byla velice emancipovaná, kultivovaná, nezávislá a inteligentní. Díky neshodám, které měla s Muhammadovým bratrancem a zetěm, došlo k roztržce mezi sunnity a šíity.

Další zjevení určila způsob islámského manželství, což poskytlo Muhammadovým odpůrcům další argumenty. Muhammad si směl nechat všechny své ženy, ale muslimové mohli mít v budoucnu pouze čtyři, samozřejmě pokud byli schopni je uživit a rovnoprávně s nimi jednat. Ponechat si je směl, aby dál udržel spojení mezi všemi kmeny, ze kterých také manželky byly, nesměl si už ale žádnou další vzít. K dalšímu problému došlo, když se Aicha během jedné cesty ztratila. Nakonec ji našel a do Mediny přivedl muž, který ji znal. Nepřátelé rozšířili pověsti, že mezi nimi došlo k něčemu intimnímu. Muhammad po několika božích zjeveních přijal její vysvětlení, že k ničemu nedošlo.³⁴ Tehdy bylo běžné cizoložnice ukamenovat k smrti.

³² OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 14. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

³³ ISHÁK, I., ALLÁH, R. S. *Život proroka islámu Muhammada*, s.140. Praha: LEDA, s.r.o. 2009. ISBN 978-80-7335-184-7

³⁴ DENNY, F. M. *Islám a muslimská obec*, s. 50. Praha : Prostor, 1998. ISBN 80-85190-69-9

Muhammadovi manželky žily v různých místnostech, které přiléhaly k nádvoří mešity. Muhammadovi odpůrci se snažili muslimskou obec opakovaně zničit. Jelikož místo, kde jeho ženy žily, bylo velice rušné a nebylo tu mnoho místa pro soukromí život, využili tohoto faktu Muhammadovi nepřátelé pro další skandály. Muhammad obdržel další zjevení, které přikázalo jeho manželkám, aby byly zahaleny. Tento čin zahalení, má dodnes obrovský dopad pro muslimské ženy a pro chápání přístupu, který islám k ženám má. Jeho ženy měly být nějak odlišeny, aby bylo možné je ochránit před zdiskreditováním, o které se Muhammadovi nepřátelé snažili. Zahalování ale nebylo nařízeno všem ženám.³⁵

Dnes kritici zahalování chápou jako tendenci utlačovat muslimské ženy. V některých evropských zemích je zahalování žen zakázané. Některé ženy, hidžáb, nikáb, burku nebo další pláště a závoje nosí, protože jim to přikazují jejich rodiny, některé ho ale nosí ze svobodné vůle, aby v božích očích vypadaly co nejlépe. Jeden z veršů v Koránu praví aby ženy zakryly svou nahotu, ne aby si zakryly obličej a celé tělo černým pláštěm. Jde tedy o různé interpretace veršů Koránu a je na každé ženě, nebo jejím rodu jak si je vyloží. Neexistuje žádný legislativní požadavek pro jejich zahalování.

Na počátku roku 628 řekl Muhammad svým následovníkům, aby se přichystali ke každoroční pouti do Mekky ke Kábě, která se stala jejich středobodem víry. Přístup ke Kábě ale ovládali Qurajšovci. Muhammad chtěl jejich nadvládu přerušit.³⁶ Při pouti ke Kábě ale nesmí mít žádný z muslimů u sebe zbraň a tak vyšel do města svých odpůrců beze zbraně. Qurajšovci vyslali za Muhammadem skupinu bojovníků. Ti se nakonec s Muhammadem dohodli nakonec na kompromisu. Qurajšovci chtěli, aby se všichni vrátili zpět do Medíny, bez vykonání pouti, kterou jim povolí vykonat až další rok. Při podpisu dokumentu o tomto kompromisu, Qurajšovci chtěli, aby se Muhammad podepsal bez slov „boží posel“. Muhammad to s pokorou přijal. Tyto podmínky tzv. Hudajbíjské dohody, byli pro všechny velkým ponížením, ale díky Muhammadovi nedošlo ke vzpouře, ke které by jinak ze strany muslimů došlo.³⁷

³⁵ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 37. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4379-0

³⁶ ISHÁK, I., ALLÁH, R. S. *Život proroka islámu Muhammada*, s.159. Praha: LEDA, s.r.o. 2009. ISBN 978-80-7335-184-7

³⁷ SARDAR, Z., MALIK, Z. A. *Seznamte se...Islám*, s.24. Praha: Portál, s.r.o. 2004. ISBN 80-7178-8821

Touto smlouvou dokázal Muhammad svou prozíravost. Vybral si raději potupnou, ale za to mírumilovnou dohodu, což by mělo též vycházet z Koránu, tedy že mír je lepší než válka. Také tímto činem ukázal, že si raději vybere udržení míru i za cenu ponížení od nepřátel. I přes prorokovu prozíravou mírumilovnost se dnes na Muhammada často nahlíží jako na nepřítele míru a na islám jako na válečné náboženství tzv. náboženství džihádu.

V roce 629 se Muhammad dohodl s Qurajšovci, že může přijít do Mekky navštívit Kábu a pustili Muhammada spolu s jeho následovníky do Mekky na tři dny. Mekkánští viděli, že se muslimové chovají s úctou ke Kábě, což mělo zásadní vliv pro postavení Qurajšovců. O rok později porušili Qurajšovci příměří a napadli jednoho Muhammadova stoupence. Byla to zásadní chyba, protože několik měsíců na to Muhammad shromáždil několikatisícovou armádu a šli do Mekky. Muhammad Mekku obsadil a řekl, že nepřátelům odpouští a nemusejí konvertovat k islámu. Zabil pouze čtyři nejurputnější odpůrce a rozbil sošky tří Qurajšovských bohyň. Toto byl ten nejdůležitější okamžik celého jeho života, vytvořil to, o co celou dobu usiloval.³⁸

Jednotlivé kmeny postupně přistupovaly na jeho víru. I přesto odešel zpět do Medíny. Roku 632 začal být Muhammad nemocný a tak se vydal na svou poslední pouť do Mekky, kde také učinil své poslední kázání. Prorokovo poslední kázání stanovilo cíle pro současnou muslimskou společnost. Když se Muhammad vrátil do Medíny, bylo mu čím dál častěji špatně. V červnu roku 632 Muhammad zemřel v náruči Aichy. Muhammadovo poselství se rozšířilo téměř po celém světě. Muhammad přinesl světu svou víru v jednoho boha, příklad vlastního života a Korán, slovo boží.³⁹

Muhammad se zasloužil o spoustu změn. Zrušil krevní mstu, díky němu ženy získaly podíl na dědictví a též nabyly určitých vlastnických práv. Mnohé tvrdé tresty jsou ale dodnes součástí islámského práva. Například dnešní Irán a Saudská Arábie stavějí celý svůj právní systém na právu šaría, včetně tvrdých starověkých trestů, jako je například ukamenování za cizoložství nebo useknutí končetiny za krádež.

³⁸ ISHÁK, I., ALLÁH, R. S. *Život proroka islámu Muhammada*, s.182. Praha: LEDA, s.r.o. 2009. ISBN 978-80-7335-184-7

³⁹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s. 21. Praha : Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-925-6

3.3 Pravověrní Chalífové

Poté co Muhammad zemřel, byl jeho následovníkem neboli chalífem („nástupcem Božího Posla“), zvolen jeho tchán Abú Bakr, který přijal titul chalífát rasúl Alláh, později jen chalífa. Tento titul nese nejvyšší nábožensko-politický funkcionář. Tuto funkci muslimové uznávají dodnes jako součást sunny. Tito lidé jsou dodnes označováni jako ortodoxně sunnitští. Proti sunnitům se stavěli následovníci Muhammadova zetě Alího b. Abí Táliba, kteří chtěli, aby titul chalífa nesl Muhammadův nejbližší příbuzný, kterým byl bezpochyby on jako jeho bratranec a také tchán. Historici o tomto hovoří jako o šíitské ortodoxii.⁴⁰

Podle pravidla, které přijala většina, byli do čela Ummy zvoleni čtyři chalífové. Prvním byl tedy Abú Bakr (632-634), druhým byl Umar b. Al-Chattáb (634-644), Uthmán b. Affán (644-656) a jako poslední se tohoto zvolení dočkal Alí b. Abí Tálib (656-661).⁴¹ Oni čtyři jsou historiky pojmenováni za pravověrné chalífy. Sunnitské mešity jsou zdobeny jejich jmény a jejich skutky a rozsudky obohacují prorokova učení pramen právních norem. Období čtyř chalífů spolu s životem Muhammada se označuje jako zlatá éra islámu. Během několika desetiletí byl za jejich vlády vytvořen nový, nezávislý a neobyčejně silný stát. Za vlády Umara byl rozšířen islám na území Palestiny, Egypta, Íránu a Iráku. Umar je velmi uznávaným chalífou, říká se, že za jeho vlády došlo ke skutečnému založení islámského státu, protože se musel přizpůsobit podmínkám, které nebyli stejné jako v počátečním pojetí muslimské ummy.

Po jeho smrti byl zvolen třetí chalífa Uthman, který se zasloužil o redakci Koránu.⁴² Korán se v té době šířil pouze ústní formou nebo v kopiích, které povětšinou neodpovídaly originálu. Jediná nábožensky uznaná verze byla vyexpedována do všech krajů s nařízením, aby byly zničeny všechny její kopie. Tento originál je důvěryhodným záznamem prorokových božích zjevení a bez jakýchkoliv úprav je platným dodnes.

Po smrti Uthmana byl za čtvrtého chalífu konečně přijat Alí, který si už po Muhammadově smrti vymáhal místo první nástupce do čela ummy. Alí musel činit

⁴⁰ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 38. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4379-0

⁴¹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s. 26. Praha: Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-925-6

⁴² OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 16. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

náporu jiného vysoce postaveného vládce z Damašku. Alí mu nedokázal účinně odolávat, díky čemuž vypukly nepokoje v jeho táboře a později ho jeden z jeho minulých stoupenců zabil. K trůnu se tak dostal vládce z Damašku, ačkoliv tradicí bylo zvolení chalífy výše postavenými muži obce. Vytvořil rod Ummajovců, který vládl až do roku 750 a tím došlo ke konečnému, dodnes trvajícimu rozbroji mezi sunnity a šíity.⁴³

Všechny tyto historické události vedly ke vzniku nejmladšího světového náboženství, islámu, které bylo též příhodnou ideologií pro sjednocení tehdejší Arábie. Tento systém se nedá srovnávat s ostatními velkými náboženstvími, kterými jsou judaismus a křesťanství, má daleko větší rozpětí než obyčejné náboženství. Islám je v některých faktorech mnohem jednodušší než jiná náboženství. Nezná pojetí církve a ne nadarmo se mu říká lidové náboženství. Duchovní nemají právo pro výkon obřadů či odpouštění hříchů. Náboženští hodnostáři nejsou voleni nebo jmenováni, ale postavení získávají podle svých znalostí o islámu a jakou autoritu mezi lidmi mají.

Jak uvádí Knapp, je důležité neslučovat geografické rozšíření islámského práva s geografii islámských zemí respektive se zeměmi, kde žije převážně islámské obyvatelstvo. Národy, které přijaly islámské náboženství, nemusely nutně přijmout islámské právo. V některých zemích kde je zachováno islámské náboženství, bylo též islámské právo ze státního práva zcela odstraněno. Toto se stalo v bývalé Jugoslávii, Turecku a též některých zemích bývalého Sovětského svazu. Geografii islámského práva též nejde slučovat s islámskými zeměmi také proto, že islámské právo jako právo náboženské platí pouze pro muslimské občany daného státu a taktéž platí pro muslimské občany států, které islám nevyznávají. Toto právo pro ně ale nepředstavuje soubor zákonů, kterými by se měli v neislámském státě řídit, ale jen soubor náboženských nařízení.⁴⁴

⁴³ DENNY, F. M. *Islám a muslimská obec*, s. 52. Praha : Prostor, 1998. ISBN 80-85190-69-9

⁴⁴ KNAPP, V. *Velké právní systémy; úvod do srovnávací právní vědy*. Praha : C.H.Beck, 1996. ISBN 80-7179-089-3

4. PĚT SLOUPŮ VÍRY

Islámské právo jako takové, můžeme rozdělit do dvou okruhů. Prvním by byl vztah člověka k Bohu (ibádát) a druhým vztah člověka k člověku (mu`amalát). Co se týče vztahu člověka k Bohu, vztahuje se k náboženským povinnostem. Vztah člověka k člověku představuje oddíl platného práva, jak je námi dnes tento pojem chápán, tzn. právo obchodní, pracovní, občanské nebo rodinné atd. Těchto pět sloupů nebo též pilířů víry, udává co nebo kdo je podstatnější, kterým je tedy Bůh a povinnosti muslima vůči němu. Dodnes se těchto pět povinností považuje za nejdůležitější znaky islámské příslušnosti.⁴⁵ Těmito pěti pilíři jsou: vyznání víry, modlitba, almužna, půst, pouť do Mekky. Právní příručky místo obsahu víry analyzují nejprve pojem rituální čistoty. Do této skupiny se ještě často řadí svatý boj neboli džihád.

1. Vyznání víry (šaháda)

Pojem „šaháda“ značí svědectví či dosvědčení. „Není božstva kromě Boha a Muhammad je posel Boží“. Tímto vyznáním se islám zařazuje k monoteistickým náboženstvím. Pokud se ateista chce stát muslimem, je přinucen vyslovit šahádu. V současnosti ten, co přechází k islámu, musí šahádu přednést před hodnostářem nebo před muslimským státníkem nebo jí také stačí přednést několika svědky a zajistit úřední zápis toho přednesu.⁴⁶

Víru občan muslimské společnosti vyznává při každodenních modlitbách. Boj za tuto víru nebo dokonce položení života za ni, též vyznačuje islámského vyznavače.

V muslimských zemích by se lidé měli šahádou rozloučit s mrtvými a též se našeptává do uší novorozenců. Muslim by ji měl též pronést, jako svá poslední slova než zemře. Ten kdo šahádu vysloví, se podle islámské právní vědy muslimem stane i pokud při jejím pronášení nebyl upřímný. Toto je ale v rozporu s Koránem, ten kdo konvertuje k islámu, nesmí být nijak donucen a musí šahádu myslet upřímně. V Koránu stojí: „Nebudiž žádného donucování v náboženství“⁴⁷.

⁴⁵ MÜLLER, Z.;KŘIKAVOVÁ, A.; MENDEL, M.;DUDÁK,V. *Islám: Ideál a skutečnost*. 2. rozšíř. vyd. Praha: Baset, 2002. ISBN 80-86223-71-X

⁴⁶ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 100. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-43790

2. Modlitba (salát)

V islámu modlitba prezentuje každodenní závazek muslima a kromě poutě do Mekky je to jediná povinná forma islámské bohoslužby. Tuto čistě zbožnou promluvu, nemůžeme spojit s ničím jiným než s prosbou o správnou cestu, kterou určí Bůh. Tuto modlitbu je nutné podle tradic vykonávat pouze v arabštině a to bez ohledu na jakém místě se nacházíme nebo jaké jsme národnosti.⁴⁸

Forma modlitby, jak je známá dodnes, se ustálila a dochovala díky tradici, která vychází z praktik první muslimské obce, která byla později uzákoněna právníky.

Modlitbu smí muslim vykonávat, pouze pokud splní určené podmínky, kterými jsou: čistota těla, místa a šatu, náležitý oděv, správný modlitební směr, tedy k Mekce, obeznámenost s modlitebním časem a zbožný úmysl.

O čistotě (tahára), jsem se již zmínila. Čistota je pro islám velmi důležitá. Neznamená pouze fyzickou čistotu ale také duševní či rituální. Podle Muhammada čistota znamenala polovinu víry. I když tahára netvoří jeden ze sloupů víry, je důležitá pro právoplatnost modlitby a pouti do Mekky. Protikladem k čistotě je poskvrnění, které může být hmotné nebo duševní a z právního hlediska se dělí na těžké a lehké. Za některé z těžkých znečištění muslimové považují pohlavní styk nebo šestinedělí u žen a za lehké například konzumaci vepřového masa nebo také pití lihovin. Obecně je také známo, že k znečištění u člověka dojde také dotykem osoby opačného pohlaví nebo konáním potřeby. Pokud je muslim ve stavu lehkého znečištění není mu povoleno se modlit a dotknout se Koránu, při těžkém nesmí setrvávat v mešitě nebo prezentovat Korán. V mešitách jsou k dispozici umývárny, kde se věřící mohou očistit před modlitbou. Modlitbu pak může věřící vykonávat bosý s čistým šatem a to nejen v mešitě ale i doma nebo kdekoliv jinde. Na veřejných místech jako je třeba letiště nebo kancelář, jsou pro věřící k dispozici modlitebny.⁴⁹

⁴⁷ HRBEK, I. *Korán. Přeloženo z arabského originálu*. Praha: TWRA; AMS, 2007. ISBN 978-80-902419-0-9

⁴⁸ POTMĚŠIL, J. Průvodce šariou – povinnosti vůči bohu i lidem. [online]. vyd. 11-01-2008. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://www.blisty.cz/art/38240>

⁴⁹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s.93. Praha : Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-925-6

Co se týče odění, muži musí mít zahalena místa od pupíku ke kolenům a ženám nesmí být viděn kromě obličeje a rukou od zápěstí, zbytek celého těla. Tento předpis zahalení pro ženy platí, i pokud se vyskytují před cizími muži. Pokud jde o zahalení obličeje, není to vyžadováno, naopak moderní muslimští autoři to považují za špatnou tradici ještě z dob úpadku.

Jak už sem dříve zmiňovala, Muhammad změnil místo modlení směrem k Mekce. V mešitách je směr modlení označen výklenkem neboli mihrábem. Počet každodenních modliteb a jejich časové rozčlenění, bylo nejspíše pevně stanoveno za vlády pravověrných chalífů. Podle sunnitů věřící začíná modlitbou již za úsvitu, další pak přichází v poledne, poté následuje modlitba před západem slunce, dále při západu slunce a poslední modlitbu věřící provádí v noci. V dnešním moderním světě, je svolání k modlitbě vysíláno také pomocí médií. Modlitební čas pro daný den průběžně vydává denní tisk v muslimských zemích. Svoláváním k modlitbě lidským hlasem, se islám diferencoval od jiných náboženství, kde své věřící svolávají pomocí dřevěných rohů nebo zvonů. Věřící se v mešitě zarovnají do řad, kde muži mají místo vepředu a ženy mají buď zvláštní místo, nebo jsou vzadu za muži. Modlitbu vede tzv. imám, který stojí před výklenkem. Forma modlitby se liší podle jednotlivých právních škol a její průběh dále nebudu rozebírat. Pokud muslim modlitbu nestihne, musí být později nahrazena. Krom tohoto každodenního povinného modlení, šaría povoluje také modlitby s jinými cíli, jako například modlitba při pouti do Mekky nebo při pohřbu.

3. Almužna (zakát)

Zřízení almužny, nebo též náboženské daně, byla vytvořena a postupně vyvíjena už v první muslimské obci v Medíně. Na Almužnu v islámském právu, je nutno nahlížet jako na majetek, který nám Alláh poskytl a my mu ho vracíme. Šaría zavazuje dospělého muslima k odvádění povinné almužny, pokud jeho majetek překročí danou hranici. Touto povinností nejsou vázáni děti, jiní věřící, chudí, pro které je almužna určena, otroci a další skupiny.⁵⁰

⁵⁰ DENNY, F. M. *Islám a muslimská obec*, s. 77. Praha : Prostor, 1998. ISBN 80-85190-69-9

Zakát je odváděn každý rok a to z různých druhů kapitálu. Můžou jimi být zemědělské plody jako obilí, datle nebo zvířata například skot, kozy atd., dále jimi mohlo být různé zboží nebo i stříbro a zlato.⁵¹

Je možné ho rovnou předat potřebným lidem nebo, což je příhodnější, můžou muslimové zakát předat k přerozdělení úřadům. Zakát si svou prvotní formu udržel pouze v době zlatého věku a i v té době se význam, který almužna měla mít, začal měnit. Časem se almužna odevzdávala úřadům a stala se součástí státních daní a tak ztratila dobročinný úmysl.

I přesto si až do dnešní doby zakát zachoval svojí hodnotu pro věřící muslimy a tvoří jeden z hlavních pilířů islámského náboženství. Je také důležitý pro sociální spravedlnost a soudržnost jako i další složky islámského práva.

4. Půst (sawm)

Na jaře roku 624, zavedl Muhammad v měsíci ramadán⁵² půst, který měl trvat 30 dnů, což se mělo lišit od tehdejšího židovského jednodenního půstu. V tehdejších dobách měl půst především lékařský význam, dnes se půst chápe jako důkaz skutečné víry, ochoty strádat a odevzdání se Bohu.

Povinnost postit se platí pro všechny dospělé, fyzicky a psychicky zdravé muslimy a pro děti asi od desátého roku. Půst nejsou nuceny rovněž dodržovat těhotné ženy. Z náboženských obřadů, je půst tím nejtěžším a nejpřísnějším a všichni islámští obyvatelé jej dodržují, přinejmenším na veřejnosti. V pozdější době bylo uvedeno, že půst platí od východu do západu slunce, tedy jen přes den. Sawm se zakládá na odepření si jídla, pití, kouření, pohlavního styku a také uchránění se před neshodami a konflikty. Dříve se porušení půstu trestalo vězením, ale dnes je tomu jinak, jako trest slouží společenské zavržení nebo pokles či ztráta reputace u známých a spolupracovníků. Několik států ale právo šaría uplatňují v plné jeho šíři a v těchto zemích, se můžeme se zastaralými sankcemi setkat i dnes.

⁵¹ POTMĚŠIL, J. Průvodce šariou – povinnosti vůči bohu i lidem. [online]. vyd. 11-01-2008. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://www.blisty.cz/art/38240>

⁵² Devátý měsíc islámského kalendáře.

V ramadánu je nyní moderním zvykem přijímání léků, též pracovní doba se upravuje tak, aby vyhověla posticím se pracovníkům. V tomto období zvláště roste noční život, kdy postící se přes den odpočívají a v noci se baví, jelikož se západem slunce dochází pro věřící k přerušení půstu. I když je ramadán měsícem odříkání, je také měsícem radosti a zábavy, díky nočnímu životu, který je v tomto měsíci v rozmachu.⁵³

5. Pout' do Mekky (hadždž)

Korán ukládá všem muslimům povinnost vydat se nejméně jednou za život na pout' do Mekky. Tento příkaz platí pro dospělé muslimy, muže i ženy psychicky zdravé, kteří mají dostačující možnosti pro uskutečnění této pouti. Výjimku tvoří otroci a ženy, které nemají manžela nebo jiný mužský doprovod nebo pokud je cesta nebezpečná. Pokud je muslim nemocný a má dostatečné finanční prostředky, může poslat za sebe náhradníka, kterému zaplatí veškeré náklady. Dokonce může být v závěti uvedena odpovědnost pro dědice, jelikož zesnulý sám již pout' nevykoná, dědic tak učiní za něj. Islámské právo rozděluje pout' na klasický hadždž a tzv. umru, což je menší pout', která je možná vykonat kdykoliv, naproti tomu hadždž je hromadná pout' vykonávaná v určitých dnech určitého měsíce.⁵⁴

Te kdo se na pout' vydá, by si měl nejdříve dát dohromady svou domácí hmotnou situaci, čímž je myšleno vypořádat se s dluhy a zaopatřit svou rodinu v době, kdy bude vykonavatel pouti nepřítomen.

Muslimové z různých zemí, jsou při pouti do Mekky řazeni do příslušných národnostních skupin, aby svou pout' vykonali podle pravidel správně. Tyto skupiny mají své průvodce, kteří jim napomáhají se zařizováním všeho nezbytného. Když muslim přijde do Mekky, je povinen vykonat umru, což znamená sedmkrát obejít Kábu a přitom by se měl snažit políbit nebo se alespoň dotknout černého kamene. Poté se poutníci vydají vykonat sedmkrát běh mezi pahorky Safá a Marwa, které leží mimo území mešity. Tento běh znázorňuje Ibráhíma, hledajícího vodu pro svého syna Ismáíla, který umíral žízní. Podle pověsti nechal tenkrát anděl Džibríl vytrysknout pramen, který dodnes poutníci mají za kouzelný a vodu z něj považují za zázračně léčebný. Z tohoto

⁵³ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s.107. Praha : Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-925-6

⁵⁴ DENNY, F. M. *Islám a muslimská obec*, s.80. Praha : Prostor, 1998. ISBN 80-85190-69-9

pramene pijí, lahve jim naplněné si odnášejí domů a také si v něm máčí šaty, ve kterých budou jednou pochováni.⁵⁵

Kompletní pouť je složená z několika rituálů, mezi hlavní patří již zmíněná umra, kázání v chrámu Káby, dále poutníci odcházejí další den do údolí Miná, kde se modlí a kde i přespí. Další den je čeká stoupaní na pahorek Arafát, kde vykonají hlasitý obřad až do západu slunce a poté běží k mešitě Muzdalifa. Pouť končí dnem nazývaným jako Velký nebo obětní svátek. Po ranní bohoslužbě poutníci jdou znovu do údolí Miná, kde házejí sedm kamenů na západní, jednu ze tří hromad, což má symbolizovat ukamenování satana. Nakonec poutníci spolu s miliony muslimů po celém světě obětují kozu nebo ovci, jejichž maso mají věnovat potřebným. Podle tradic tu poutníci zůstávají další tři dny, během kterých opět házejí kameny v údolí Miná, nebo si nahrazují odřikání minulých dnů. Než poutníci opustí Mekku, je tradicí vykonat umru na rozloučenou a poté všichni odchází do Medíny kde je pochován Muhammad.⁵⁶

Tato pouť následuje tradici, kterou vytvořil Muhammad a začlenil ji do islámu jako další činnosti pro muslimskou obec. Pouť sloužila v islámských dějinách též jako rozšiřování islámské kultury. Několik staletí se do Mekky vypravovaly karavany poutníků, které přicházely například z Káhiry nebo z Iráku.

Při návratu z Mekky se poutníkům dostává velké úcty a je pro ně připravena výzdoba mešit a jejich domů.

6. Džihád

Někdy se k těmto pěti sloupům islámu přiřazuje též šestý pilíř a to džihád. Nejspíše žádná z těchto povinností muslima nemá tolik interpretací jako džihád. Tento čin bývá často nepochopen a zneužíván.

V původním slova smyslu džihád znamená usilování o určitý cíl, o to co se líbí Bohu. V úzkém pojetí se dá tento pojem vyložit jako úsilí o posílení a šíření víry, čímž se rozumí posílení schopností, které má člověk od Boha, rozšiřování a zpřístupnění víry,

⁵⁵ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s.110. Praha : Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-925-6

⁵⁶ MÜLLER, Z.;KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL, M.;DUDÁK,V. *Islám: Ideál a skutečnost*, s. 86. 2. rozšíř. vyd. Praha: Baset, 2002. ISBN 80-86223-71-X

ochrana státu před protivníky a to i s použitím zbraně. V překladu do našeho jazyka tento pojem znamená „posvátný zápas“, což je vcelku trefný výraz, jelikož do něj spadá jak psychické úsilí, tak i samotný fyzický boj.

V médiích často slyšíme termín „svatá válka“, což se nedá považovat za přesný překlad, protože by charakterizoval pouze ozbrojený boj. Džihád se dělí na malý džihád, čímž je myšlen boj se zbraněmi a velký džihád, kterým je potlačení vlastních vášní. Existují také další úrovně dělení džihádu. Džihád srdcem znamená prohloubení osobní bohobojnosti a překonávání hříchů a pokušení. Džihád jazyka je úsilím o šíření pravdy a vytýkání špatností. Dalším je džihád rukou, který se zaměřuje na dobročinnou činnost a poslední je džihád mečem, který znamená prosazení islámského náboženství různými násilnými způsoby.

Džihád, je na rozdíl od pěti povinností každého muslima, kolektivní povinnost, kterou je zavázán každý zdravý muslim mužského pohlaví a je povinen ji vykonat pokud vojsko v dané zemi není dostačující.⁵⁷

Slovo džihád, ale v dnešní době nabylo zcela jiné formy. Na celém světě byly zabity tisíce lidí skupinami, kterým se říká džihádisti. Tyto skupiny se odvolávají na Muhammada a Korán. Většina těchto skupin se odkazuje na určitý verš z Koránu, známý jako verš meče, který si vykládají jako ospravedlnění násilí, které páchají. Tyto verše, ale musí být vnímány v kontextu, kdy byly psány, tedy za dávných dob, kdy byli muslimové utlačováni. Hlavní směr muslimské tradice říká, že tyto verše muslim nesmí použít k zabíjení nevinných. Historici se shodují na tom, že význam džihádu není svatá válka. Opět se jedná o polemiku při interpretaci jednotlivých veršů Koránu. V Koránu má slovo džihád spoustu významů, ale pro slovo boj má arabština jiné slovo. Jedna z charakteristik pojmu džihád, podle rané islámské tradice za prorokova života i po jeho smrti, je postupný vývoj myšlenky o tzv. spravedlivé válce. Pro armádu to znamená, že nemá zabíjet nevinné, ženy a děti a též kněze nebo úmyslně zabíjet lidi věřící v jiná náboženství. Taková pravidla boje dnešní muslimští extrémisti neznají. Sebevražední atentátníci zabíjejí ve městech na západě ale také i v muslimských mešitách a jejich

⁵⁷ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 112. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-43790

obětmi jsou často nevinní muslimové. Podle Muhammada, ale neexistuje žádné ospravedlnění pro zabíjení nevinných lidí.

5. CHARAKTERISTIKA ISLÁMSKÉHO PRÁVNÍHO SYSTÉMU

Při komparaci s ostatními velkými právními systémy zjistíme, že i když je islámský právní systém nejmladším, je úzce spjat s islámským náboženstvím a proto se nejhůře přizpůsobuje dnešnímu vývoji moderní společnosti. Jelikož se islámské země vyvíjely pod vlivem islámu a obyvatelé těchto zemí jsou převážně muslimové, byly za koloniálních dob skoro všechny závislé na evropských hlavních městech a tak islámské pravidlo platí jako součást přejetého uzákoněného práva těchto hlavních měst. Islámské právo a právo islámských zemí tedy není shodné.⁵⁸

Toto je při porovnání právních systémů, neopomenutelným faktem. Kontinentální či angloamerické právo je právem daného státu, na rozdíl od islámského práva, které je právem lidí jednoho náboženského seskupení. Další důležitou odlišností je, že kontinentální i angloamerické právo je univerzálním právem každého státu nebo části jeho území, naopak islámské právo reguluje jen omezenou část chování občanů dané náboženské komunity a je tedy právem partikulárním. Je tedy opravdu důležité si uvědomit, že při komparaci s dvěma velkými právními systémy nesrovnáváme jako třetí systém právo islámských zemí, ale islámské právo. Toto právo není územně vázáno na dané země a není ani jediným právem, které je v těchto zemích uplatňováno.

Pokud se islámským právem zabýváme, musíme vzít v potaz, že samotný pojem práva se v islámském pojetí liší od kontinentálního i angloamerického pojetí tohoto pojmu a taktéž se liší islámské pojetí státu. Z islámského pohledu je stát součástí náboženského systému a je také náboženstvím řízen. Z tohoto důvodu stát nemůže být tvůrcem svého právního systému, tak jak je tomu u kontinentálního právního systému, kde jsou státem dané a vynutitelné normy lidského chování.

V poslední řadě je třeba zmínit, že neexistuje všeobecné islámské právo a tento pojem je pouze abstrakce. V užším pojetí se islámské právo dělí na sunnitské nebo šíitské, z čehož sunnitské ve většině zemí převládá. Při srovnávání islámského práva neposuzujeme určité právo, ale jen abstraktní model, stejně jako se u kontinentálního

⁵⁸ OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 16. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

práva nesrovnává právo jednotlivých evropských zemí, ale též jen pomyslný model práva kontinentálního.

5.1 Šaría a fiqh

V islámském pojetí je jediný zákonodárce Bůh a šaría je jediným islámským božím právem. Šaría stanovuje pro chování muslima univerzální systém závazných pravidel, nemůžeme ji ale považovat za specifický právní systém. Také závazně vymezuje rodinné, občanské či trestně právní otázky, jako jsou například, kdy se muslim modlí, jak a kdy se postí, jak by se měl chovat při pouti do Mekky nebo třeba kdy a jak by se měl očišťovat.

Muslimové často mluví o tom, že podle práva musí být při modlení každý obrácen tváří k Mekce atd. Z hlediska vnitřního islámu je to správné, ale při pohledu právně komparatistickém, který vychází z idey práva vytvořeného evropskou jurisprudencí, je toto hledisko velice široké.

Našemu pojetí práva více odpovídá islámský termín fiqh, jehož významem je systém závazných předpisů lidského chování, který byl vypracován islámskou jurisprudencí, tedy učenými a interprety islámu, nazývanými se ulamá. Tito lidé byli zprostředkovateli mezi vládci a poddanými a mohli jim tlumočit rozhodnutí těchto vládců. Mezi ulamá patřili významní právníci, ale též neznámí přednášející Koránu, nebo také obyčejní učitelé.⁵⁹ Fiqh je lidskou tvorbou na rozdíl od šaría, která je dílem božím. Fiqh je v mnoha směrech podobný anglickému soudcovskému právu, ale charakter má odlišný. Tvůrci anglického soudcovského práva jsou samotní angličtí soudci a jsou zavázáni vlastními precedenty, naopak fiqh pouze právo nalézá, nikoliv tvoří.⁶⁰ Boží zákon, šaría, je vykládán prostřednictvím ulamá, a tito vykladači, ani stát tento zákon nemůžou měnit, či doplňovat. Nicméně dnešní společnost se proměňuje a také vyvíjí a toto

⁵⁹ OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, s. 193. Praha: Nakladatelství Libri, 2009. ISBN 978-80-7277-404-3

⁶⁰ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s.120. Praha : Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-925-6

neměnné právo mění a různé interpretace ulamá tomu napomáhají. Pokud je to potřeba, vždy se zatím povedlo najít teoretické řešení, pro zdůvodnění politické potřeby.

Kromě ulamá, existují také praktiční právníci tzv. fukahá. Ulamá jsou většinou teologové, ale fukahá jsou spíše odborní právníci, působící jako tlumočníci nebo poradci práva, ale také jako soudci. Vliv ulamá i fukahá na neměnné islámské právo je dost obdobné, ale i přesto se něčím významným liší. Ulamá jsou islámští učni, kteří šaría interpretují a rozvíjejí, ale praktiční právníci fukahá, jsou tlumočníky náboženského fiqh.

Díky rozvoji sjednocování právních předpisů v islámských zemích a omezování účinnosti islámského práva, se ale význam funkce fukahá vytrácí, čímž se liší od ulamá, kteří interpretují jak právo šaría tak islám obecně.

5.2 Univerzálnost islámského práva

Slovo šaría původně mělo význam cesty, která vedla k vodnímu zdroji, nebo také značila stezku, po níž má muslim kráčet. V islámském náboženském slovníku je šaría cestou, kterou procházíme a následně se nám dostává jistoty a bezpečí.⁶¹ Jelikož je tato cesta vymezená Bohem, je pro muslimy přirozené, že se jí nechají vést po zbytek života, a to v otázkách jak osobních, tak veřejných a také při každém činu či přemýšlení.

Islámské právo se snaží usměrňovat veškeré lidské jednání a na rozdíl od západní koncepce práva, neupravuje jen mezilidské vztahy, ale i povinnosti, které muslim k Bohu má. Okruh, zabývající se povinnostmi, které člověk vyznávající islám má vůči Bohu, se nazývá „ibádát“. Druhým okruhem, který se zabývá vztahem člověka k člověku, neboli ke společnosti, je muámalát“. Tento okruh vymezuje právo rodinné, dědické nebo třeba majetkové. Speciálním okruhem je tzv. uqúbát, jež vymezuje trestní

⁶¹ MÜLLER, Z.;KŘIKAVOVÁ, A.; MENDEL, M.;DUDÁK,V. *Islám: Ideál a skutečnost*, s. 38. 2. aktualiz. vyd. Praha: Baset, 2002. ISBN 80-86223-71-X

právo, jako které činy jsou nevhodné nebo úplně zakázané a následně vyměřuje příslušný trest za porušení těchto zákazů.⁶²

Šaría je tedy systém, který obsahuje různé ustanovení a směrnice, které se týkají všech aspektů života věřícího. Říká, jak se má muslim chovat, pokud jde o vznešené akty jako je například modlitba, nebo též určuje zásady chování při běžných denních záležitostech, jako například vykonání potřeby. Šaría normativně upravuje všechny okruhy lidského počínání a to i ty nejmenší podrobnosti, až nezbytné detaily, na rozdíl od evropského ideálu práva, který jen stručně upravuje základní problémy člověka a jeho soukromí nesmyslně neřeší. Tato obsáhlá a vyčerpávající úprava slouží pro soulad každého lidského počínu s Boží vůlí a to pokud je tato vůle písemně znázorněna v Koránu nebo jiném pramen, a nebo jen předpokládána.⁶³

5.3 Charakter norem islámského práva

Není možné očekávat, že tuto obrovskou škálu norem islámského práva, lze důsledně vymáhat. Velmi mnoho těchto islámských právních nařízení nemá dostatečné sankce pro jejich neplnění a často se tento nedostatek trestu přenechává Bohu. Některé z těchto aktů jsou navíc jen doporučené a opovrženihodné a postrádají náležité právní důsledky. V tomto případě přichází na místo sankce svědomí každého věřícího, „Bůh je věru dobře zpraven o všem, co děláte“⁶⁴

V typické skladbě právní normy, tj. hypotéza, dispozice, sankce, smí její třetí část scházet, nebo může mít nevýznamný účinek. Další možností je případ, ve kterém je sankce za porušení právní normy, neplatnost daného aktu a povinnost jej provést znovu, například pokud nedodržíme čas určený k modlitbě. Nebo též v určitých případech, se místo sankce použije dodatečná povinnost, připojená k primární povinnosti, která nebyla splněna, například pokud zanedbá věřící půst, místo aby jej vykonal znovu,

⁶² MENDEL, M. *Džihád. Islámská koncepce šíření víry*. Brno: Atlantis, 2010. ISBN 978-80-70158-216-0

⁶³ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 20. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-43790

⁶⁴ HRBEK, I. *Korán. Přeloženo z arabského originálu*, 4:135. Praha: TWRA; AMS, 2007. ISBN 978-80-902419-0-9

vykoná navíc kající skutek. Za trest se dá také považovat ztráta nároku, například na majetek ze strany manžela, pokud manželka neplní své závazky. Veškeré možnosti těchto i dalších sankcí se dají vzájemně kombinovat.

V celém právním systému se prolíná jak právní tak náboženské hledisko a tak je mnohdy některé jednání označeno za nedoporučené, nýbrž není nelegální. I když ve většině případů se akty povolené rovnají platným a zakázané neplatným, nemusí tomu vždy být.

Lidské chování, se podle právního systému z náboženského hlediska, dá rozdělit do pěti tříd:

- a) fard, wádzib – činy, které jsou dle Koránu povinné, individuální (modlitba) i kolektivní (džihád). Pokud je tato povinnost zanedbána, považuje se za trestný čin před Bohem a zákonem;
- b) sunna, mustahabb, mandúb – činy, které jsou doporučené na základě hadíthů⁶⁵ a neměly by být bezdůvodně zanedbávány;
- c) mubáh – nedůležité činy, nepřikázané ani nezakázané;
- d) makrúh – zavrženíhodné činy, kterých je třeba se vyvarovat, i když nejsou výslovně zakázané či trestné;
- e) harám – zakázané činy, které jsou hříšné a trestné.

V odvětví závazkového a věcného práva, fiqh vymezuje jinou stupnici, vztahující se k právní platnosti úkonů (obchodní doklady, transakce apod.)

- a) sahíh, náfidh – správný, platný;
- b) makrúh – „nefér“, vyhovující a formálně platný, ale souvisí s něčím nevhodným;
- c) fásid – „zkažený“, nevyhovující po formální stránce, akt lze zrušit nebo odčinit;
- d) bátil – neplatný, nulitní.⁶⁶

Z hlediska právního, je první třídění významnější, protože cílem šaríi není řešit konflikty, vyvolané různými zájmy dvou a více stran, ale účelem je vymezení standartního chování věřících, tak aby odpovídalo Boží vůli.

⁶⁵ Záznam o výrocích, činech či postojích proroka Muhammada a jeho druhů.

⁶⁶ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 21. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-43790

Islámské právo, na rozdíl od sekulárního právního systému, disponuje prvkem odměny, který opět souvisí s náboženskou povahou šarií. Věřící nemusí být jen potrestán, ale také i odměněn za jednání, které odpovídá právním nařízením. V tomto případě je tedy skladba právní norma pozměněna a po hypotéze a dispozici přichází odměna, i když v dalším životě. „Toto jsou omezení Boží a kdokoliv poslouchá Boha a posla Jeho, tomu Bůh dá vstoupit do zahrad, pod nimiž řeky tečou, a v nich nesmrtelný bude – a to je úspěch nesmírný.“⁶⁷

5.4 Princip personality a teritoriality v islámském právu

Podle muslimů, by islámské právo mělo upravovat vztahy mezi všemi, kteří vyznávají islámské náboženství, ať už žijí v jakémkoliv státě. Jelikož je islámské právo právem konkrétní náboženské skupiny, platí pouze pro muslimy, vychází tedy ze zásady personality. Pokud se islámská moc vztahuje i na nemuslimy, třeba na křesťany a židy, jsou podřízeni zvláštním normám nebo jurisdikci svých církevních nebo rabínských soudů, obzvlášť ve sféře soukromého práva. Dojde-li k neshodě mezi muslimy a nemuslimy, přichází na řadu sbírka islámských norem, která je obdobou mezinárodního soukromého práva, nebo jsou nemuslimové odkázáni vlastním soudům. Od chvíle kdy konvertujeme k islámské víře, se na nás vztahují veškeré povinnosti i práva, která plynou z členství v ummě.⁶⁸

Značný význam v islámském právu má také teritoriální prvek. Pokud muslim spáchá trestný čin mimo oblast islámského státu, nelze ho za tento čin trestně postihnout. Pokud je ale zločin spáchán v islámském státě, muslim stát opustí a opět se vrátí, může být potrestán. V případě že na území islámského státu spáchá trestný čin nemuslim, je podroben islámské jurisdikci, stíhán však může být jen na tomto území, nikoliv v zahraničí. Šariú je tedy možné prosazovat v plné šíři jedině na

⁶⁷ HRBEK, I. *Korán. Přeloženo z arabského originálu*, 4:13. Praha: TWRA; AMS, 2007. ISBN 978-80-902419-0-9

⁶⁸ DENNY, F. M. *Islám a muslimská obec*, s.140. Praha : Prostor, 1998. ISBN 80-85190-69-9

území islámského státu a výjimkou může být například válečná situace, ale jen v omezené míře.⁶⁹

5.5 Heterogenost islámského práva

Jak jsem již zmínila, islámské právo jako takové je pouze abstrakce a vnitřně se dělí na právo sunnitské a šíitské. I v sunnitském právu lze najít mnoho rozdílů mezi jednotlivými madhaby neboli směry právních škol.⁷⁰ Samozřejmě různé právní školy, nemají stejné názory na některé právní otázky. I když jednou z charakteristik islámského práva je jeho neměnnost, historicky se vyvíjelo.

Stejně jako má například kontinentální systém několik právních norem či koncepcí, tak i islámské právo má více pohledů a východisek, současně ale vycházejí ze stejného základu a podobného úhlu pohledu na svět a funkci, které právo pro společnost má.

Po Muhammadově smrti, ve spojitosti s čtvrtým chalífou Alím, proběhlo první rozdělení islámské obce ummy, na šíity a sunnity. Spor vyvolala otázka nástupníka do čela obce, mohl být zvolen buď někdo z Muhammadova rodu, nebo by místo náleželo nejbližšímu příbuznému z Muhammadovy rodiny. Pro druhou možnost byli samozřejmě straníci Prorokova zetě, Alího. Díky tomuto rozchodu se sympatizanty první varianty, došlo brzy k rozdílům, které se týkaly nejen mocenských otázek. Příkladem může být nepřijetí sunny, která byla po dobu vlády třech předchozích chalífů zavedena a šía⁷¹ pokládá za nepodstatné, se nechat vést jejich rozhodnutími a praxí. Je třeba také vzít v úvahu některé vnější vlivy, které nepochybně k těmto rozdílům vedly. Jedním z nich byla geografická vzdálenost, centrum šíitů bylo v dnešním jižním Iráku a sunnitské bylo v Mekce a Medíně. Směr šía je v dnešní době jednoznačně převládajícím náboženským směrem jen v Íránu a jižním Iráku a představuje pouze asi 10% všech muslimů.

⁶⁹ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 23. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-43790

⁷⁰ OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, s. 238. Praha: Nakladatelství Libri, 2009. ISBN 978-80-7277-404-3

⁷¹ Jeden ze základních směrů v islámu.

Další projev plurality v islámském právu, jsou právní školy, kterých v historii bylo okolo stovky. Postupem času většina těchto škol zanikala a dodnes, co se týče sunnitského směru, se zachovaly jen čtyři školy a to: hanafijská, málikovská, šáfiovská a hanbalovská. Tyto čtyři školy několik staletí představují uznávanou pluralitu pravd v rozsahu jedné ortodoxie. Všem těmto madhabům se přednáší v egyptském al-Azharu⁷², který byl založen kolem roku 972. Právníci všech čtyř směrů mají různé právní názory, ale liší se pouze v detailech hmotného práva, které pro ně není příliš důležité. Údajně je heterogenost názorů dokonce posvěcena Muhammadovým výrokem, že „rozdílnost názorů v mé obci je projevem Boží milosti“.⁷³

Tyto pluralitní právní názory mezi jednotlivými školami jsou využívány pro reformní úsilí týkající se například změn právních úprav v oblasti rodinného práva. Díky silnému koránskému základu, který tyto normy mají, odolávají jakékoliv reformě a pokud by k úpravám došlo, musí se shodovat s šariíou a jejími zákony.

Některé další právní rozdílnosti plynou z rozdílného prostředí, kde je právo uplatňováno. Silnou moc zde má zvykové právo, dokonce i dnes na území některých států jako je Súdán, jsou stále uplatňovány místní zvyklosti.

5.6 Další charakteristické rysy islámského práva

Islámské právo se klasicky dělí na *ibádát* a *muámalát*, ale rozdělení do jednotlivých kategorií práva postrádá. Právní normy jsou z našeho pohledu klasicky rozdělené do jednotlivých právních odvětví, v islámském právu se ale mezi sebou mísí. Procesní předpisy jsou formulovány poblíž hmotně-právních, civilní záležitosti řeší spolu s trestními a správní a ústavní otázky jsou různě rozházeny v právnických spisech. Rozdělení práva na soukromé a veřejné, tak jak ho známe my, se v islámském právu

⁷² Nejstarší islámská univerzita, centrum islámské právní a teologické vzdělanosti.

⁷³ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 26. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-43790

nevyskytuje. Je třeba také dodat, že islámské právo nemá zcela rozvinutý koncept veřejných institucí.

Islámské pojetí soukromého práva je typické třeba u trestního práva, kde je sankcionováno pouze překročení Božských práv. Pokud například dojde k ublížení na zdraví, nepovažuje se to za trestní čin, ale za civilní delikt a strana poškozeného má právo vymáhat odškodné nebo se i pomstít. Provedení rozsudku závisí na rozhodnutí strany oběti.

Na konec je důležité zdůraznit, že islámské právo nikdy nebylo ve své úplné podobě uplatňováno a nemohlo tomu ostatně být jinak, jelikož právo bylo rozvíjeno více proti praxi než pro ni. Dalším důvodem proč islámské právo pozbývá na efektivním fungování nebo širším dodržování je, že při některých porušeních právních norem, je zapotřebí složitějšího dokazování. Kupříkladu pokud dojde k cizoložství, je to nutné dokázat určitým počtem očitých svědků, což se dá považovat za nemožné, dalším problémem je omezení některých obchodů, aby bylo zamezeno neoprávněnému obohacení nebo třeba lichvářství. I když byli úroky a aleatorní smlouvy⁷⁴ zakázány, pravidelně je muslimové obcházeli díky důmyslným právním nástrojům. Jelikož islámské právo nedokázalo, zvláště v pozdější etapě vývoje, držet krok s vyvíjející se společností, začalo se na něj čím dál tím více nahlížet jako na ideál a jako takový je nepravděpodobné jej zcela plně dodržovat. Protože islámské náboženské právo bylo zcela nepružné, nutností bylo zavedení dvojího soudnictví a to běžného a šariátského.⁷⁵

Šaría (cesta), je tedy právo přirozené, naopak fiqh (porozumění), zastupuje spíše právní normy a jejich podrobné zpracování, které jsou důležité pro cestu, kterou určil Bůh. Ústavy několika muslimských zemí, mají šariú za pramen práva, kterému jsou porobeny veškeré právní předpisy. Islámské právo tedy není jen nástroj pro dosažení porozumění s Boží vůlí, ale je také cílem, kterého ani v dávných dobách, natož dnes, nebylo zcela dosaženo.

⁷⁴ Spekulativní a rizikové smlouvy, jejichž realizace je podřízena náhodě.

⁷⁵ Tamtéž, s. 30

6. PRAMENY ISLÁMSKÉHO PRÁVA

Na začátku je důležité zmínit, že tvůrce islámského práva je jedině Bůh, z čehož plyne, že prameny jsou neměnné a jejich aktualizace není a nebude nikdy možná.

Primárními prameny islámského práva jsou nepochybně Korán (svatá kniha muslimů) a sunna (tradice proroka Muhammada). Sekundárními prameny jsou idžma, neboli konsensus islámského společenství o určitých pravidlech a qijás, což je analogické uvažování právníků, které zaplňuje mezery v základních pramenech.

V islámském právu též existuje vědní obor, tzv. usul al-fiqh, který se věnuje pramenům práva a metodám, pomocí kterých se z těchto pramenů vyvozují právní předpisy.

Již zmiňovaný pojem fiqh tedy definuje znalost určitých předpisů šaría, lépe řečeno masu práva, která je získaná z pramenů, díky metodám nalézání a odvozování norem.

6.1 Korán

Korán (qurán) je svatá kniha muslimů a jejím obsahem je sbírka textů, které Muhammad přednášel v době, kdy byl prorokem, tedy po dobu dvaceti dvou let. Materiální podobu v arabském jazyce získal po Muhammadově zjevení anděla Gabriela a to v perfektně přesné formulaci.⁷⁶ Slovo qurán, je odvozeno od slova qaráa, což znamená číst nebo přednášet, což také Bůh Muhammadovi přikazoval, aby četl nahlas.

Korán obsahuje 114 kapitol nazývaných súra a 6 236 veršů, nazývaných ája, počet veršů se ale liší, podle toho, která ze škol je počítá. Kapitoly se v Koránu dělí podle počtu veršů, nejdelší súrou je Kráva, která má 286 veršů. Výjimkou je první súra al-fátiha (Otevíratelka), někdy pojmenována jako „muslimský Otčenáš“, která má podobu modlitby a obsahuje pouze sedm veršů. Dále se súry rozdělují podle místa,

⁷⁶ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s.28. Praha : Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-9256

kde ke svému zjevení Muhammad přišel a to buď na medínské, nebo mekkánské. Pro chronologické uspořádání, je u každé súry přidáno záhlaví, které zahrnuje pořadové číslo, název, místo původu, eventuálně informaci, pokud je některý verš jiného původu než celá súra, dále počet veršů a nakonec zpráva o tom, po které kapitole byla další súra seslána.⁷⁷

V mekkánských súrách se píše o jedinství Boha, posledním soudu, prorockém poslání, nejedná se tedy o normativní texty. Naopak medínské súry nejsou tolik poetické a zabývají se spíše konkrétními předpisy nebo pokyny pro řešení právních otázek. Toto rozdělení vzniklo z důvodu toho, že v Mekce se Muhammad snažil pouze obrátit lid na svou víru, ale v Medíně byl vůdcem, který lid vedl k novým hodnotám a principům.

Obsah Koránu postupně připouští určitý vývoj, například alkohol je nejdříve dovolen, později zavrhován a v dalším období je úplně zakázaný. K tomu se vztahuje tzv. rušení veršů, kdy některé dřívější verše jsou zrušeny těmi pozdějšími, a tímto rušícím procesem se zamezuje chaosu, který někdy při jejich výkladu vzniká.

Korán je sice hlavním islámským pramenem, není ale právním dokumentem, nebo zákoníkem, slouží pouze jako návod pro život muslima. Většina veršů se zabývá vírou a morálkou a jen asi desetina z nich se zabývá právními otázkami. Tyto právní otázky jsou v Koránu řešeny nesystematicky a to proto, že některé právní záležitosti byly nahodile nutné řešit v průběhu prorokova života. V Koránu se objevují různé zákazy, které byly v době předislámské klasickými zvyklostmi, jako například zabíjení narozených dětí ženského pohlaví, úroky nebo třeba hazard.⁷⁸

Zhruba 140 veršů je věnováno náboženským otázkám, jako jsou modlitba, almužna, pokání či půst. Asi 70 veršů se zabývá rodinnými problémy, jako je manželství a rozvod, povinné výživné, dědictví a další. Stejný počet veršů řeší obchodní a závazkové záležitosti jako je prodej, půjčky, nájmy atd. Odhadem dalších 30 veršů se týká trestních otázek, například vraždám, krádežím a cizoložství. Asi jen 10 veršů se věnuje ekonomickým a sociálním věcem. Co se týče finančního práva a správního práva, každé z nich rozebírá asi jen 10 veršů, zato mezinárodnímu právu

⁷⁷ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 58. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-43790

⁷⁸ OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 32. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

je jich věnováno 25. Uvedené počty veršů se liší podle toho, jak na ně každý právník nahlíží.

V některých případech je Korán konkrétní, ale většinou je koránská legislativa pouze obecným vodítkem. Každý problém, by ale díky Koránu mělo být možné vyřešit – „A nezanedbali jsme v Písmu ničeho.“⁷⁹ V sunně nebo dalších pramenech, jsou pak všeobecné principy jasně zkonkrétněny. Říká se, že pokud jde o pevně dané zásady, tam je Korán přesný a tam, kde pouze poskytuje obecný návod, jsou přijatelné určité úpravy a modifikace. Pro pochopení koránských předpisů, je nutné znát smysl respektive úmysl náležitých norem. Zkoumání těchto úmyslů se nazývá tálil a pojem illa znamená určitý smysl dané normy. Určení illy u konkrétní normy, pomáhá k lepšímu pochopení, i když je Korán dostatečným podnětem k dodržení předpisů, které obsahuje. Díky tálilu, dojde čtenář k lepšímu poznání studovaných předpisů a též rozvíjí smysl, což je důležitou podmínkou pro použití qijásu. Pro správné porozumění Koránu, je nutné znát také okolnosti a příčiny, za kterých k zjevení došlo, respektive důležitá je orientace v kontextu.

Korán muslimům toleruje též čerpání z jiných nemuslimských textů. Verš, ve kterém je toto psáno, byl pro muslimy obtížný, naváděl Muhammada, aby čerpal od autorit židovských či křesťanských.

6.2 Sunna

Sunna a Korán jsou nejvýznamnějšími prameny šaríi a spolu představují tzv. usul al-usul, neboli kořeny kořenů.⁸⁰ Význam slova sunna je vyšlapaná cesta nebo též normativní praxe.

Častým výrazem, který se též používá je hadít, což znamená novinu, vyprávění a je spíše přesným sdělením o rozhodnutích a skutcích, které Muhammad a jeho druzi

⁷⁹ HRBEK, I. *Korán. Přeloženo z arabského originálu*, 6:38. Praha: TWRA; AMS, 2007. ISBN 978-80-902419-0-9

⁸⁰ DENNY, F. M. *Islám a muslimská obec*, s.93. Praha : Prostor, 1998. ISBN 80-85190-69-9

vykonali, kdežto sunna je souborem těchto tradic, které jsou z hadítů vyvozeny. Hadít je vlastně pramenem sunny.

Věřící se musí zdržet všeho, co jim Muhammad zakazuje, a jsou nabádáni, aby přijmuli vše, co jim Prorok nabízí. Pokud Bůh nebo jeho posel jednou učinili rozhodnutí, nemá věřící ve svých záležitostech možnost volby.

Spoustu hadítů i dalších textů dokazují, že sunna je mimořádný pramen práva, napovídají tomu i mezery v obsahu Koránu a též podrobné studování právníky a teology.⁸¹

Verbální sunna obsahuje výroky Proroka, konkrétní skutky a metody, kterými řešil problémy nebo způsoby jak se vypořádával s povinnostmi. Konkludentní sunna se skládá z činů a výroků a také z praxe dalších osob, které Muhammad schvaloval. Pokud se tedy jednalo o nějakou povinnost či praxi, která už dříve fungovala, a Muhammad o ní věděl a nijak se proti tomu nevyjádřil, považovalo se to za akceptovatelné a automaticky patřilo do sunny. Ne-právní sunna, která obsahuje prvky Muhammadova života jako například co jedl, co nosil atd., není pro šariu pramen a považuje se pouze za přípustné, nicméně nedůležité.⁸²

Otázky, které se týkají lékařství, zemědělství či podobných odvětví a nemají nic společného s Muhammadovým prorockým obdobím, netvoří pramen pro vytvoření předpisů šarii. Dále některé další výjimky, jako kolik měl Muhammad žen, nejsou pravidly, jelikož byly pouze výsadou, kterou Bůh prorokovi poskytl.

Právní sunna se rozděluje do tří okruhů a to podle vystupování proroka jako Božího posla nebo jako státníka nebo soudce. Pokud Muhammad vystupuje jako Boží posel, jsou tyto normy doplňkem Koránu a to i v případě, že se o nich Korán nezmiňuje. Většinou tyto normy slouží k upřesnění norem, které mají dvojí smysl nebo k detailnějšímu rozvinutí norem, které Korán popisuje v obecnějším charakteru. Sunna je obecná legislativa, platná pro všechny a její normy jsou ve stejné kategorii jako normy v Koránu, které konkretizuje. Jedná-li prorok o otázkách jako jsou fiskální či mezinárodní, tedy jako hlava státu, musí jednat se souhlasem vládních

⁸¹ PELIKÁN, P. *Sunna pramen islámského práva*, s. 74. Praha : Vodnář, 1997. ISBN 80-85889-137

⁸² OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 34. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

autorit. Podobně je tomu i tak, pokud jedná jako soudce. Jedinci nejsou normami přímo zavázáni, pouze rozhodnutím soudce.

Jak sem se již zmínila, Korán a sunna jsou dva hlavní prameny šaría, ale nelze je zaměňovat. Pokud hledáme právní předpis, musíme nejdříve začít Koránem a pak teprve v sunně. Pokud by si sunna a Korán protiřečili, platí norma stanovená Koránem. K tomu by však dojít nemělo, jelikož sunna vychází z Koránu.⁸³

Důkladné shromažďování údajů o Muhammadově mravech a skutcích, vypovídá o tendenci islámu poskytnout vedle Koránu, který není příliš osobní, další personalizovaný návod a vzor pro muslimský život.

6.3 Idžma

Idžma je odvozena od slova *agma'a*, které znamená unést se na něčem nebo rozhodnout se či stanovit a je třetím základním pramenem islámského práva. Pojem idžma může být definován jako jednomyslné stanovisko všech učenců muslimské komunity, k jemuž řešení došlo v období po smrti Muhammada, ve specifické kauze. Idžma musí zahrnovat souhlas všech muslimských učenců *ulamá*, kteří jsou známi, že mají pro takovouto odpovědnost dostatečné kompetence.

K idžmě se muslimští učenci přikloní tehdy, pokud se v nově vyskytlém případě nedokážou rozhodnout ani podle Koránu a sunny. Právoplatnost rozhodnutí podle idžmy je podmíněna shodou a souladem s obecnými pravidly, které jsou zakotvené v Koránu a též v sunně. *Ulamá* řešení pro své problémy nalézali díky spojení tradic s praxí.

Idžma se za oprávněný pramen islámského práva považuje díky dvěma sdělením Muhammada: „Mé společenství nikdy nepřijme chybné rozhodnutí.“ a „To, co muslimové považují za spravedlivé, je spravedlivé v očích Alláha.“ Čímž je míněno, že největší muslimští odborníci se nemohou mýlit a jednat v nesouladu s Boží vůlí.⁸⁴

⁸³ PELIKÁN, P. *Sunna pramen islámského práva*, s. 75. Praha : Vodnář, 1997. ISBN 80-85889-137

⁸⁴ OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 36. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

Tyto výroky jsou důležité také z toho důvodu, že pomohly přiznat na důležitosti těm rozhodnutím, které z Koránu nebo sunny bezprostředně nepocházejí. Protože idžma pomohla odstranit nejasnosti při řešení různých problémů, rozhodnutí, která se na základě idžmy provedla, se dala pokládat za důvěryhodné. Tímto se idžma stala zárukou pro správnost právních předpisů.

Idžma má charakter podpůrného pramene, ale i přesto měla v praxi velkou cenu. I když byla idžma schválena jako důvěryhodná, existovaly dva protichůdné typy a to souhlas celé ummy a idžma učitelů práva. Idžmu celé islámské společenství ale nepřijímalo souhlasně. Šiitský směr idžmu nepřijímá jako islámský pramen práva a ani ji nepovažuje prostředek jurisprudence.⁸⁵

Korán, který byl zjeven Muhammadovi před cca 1400 lety, je všestranný a věcný zákon vyhlášený Bohem a slouží k tomu, aby vedl společenský a náboženský život všech muslimů. Bylo tedy nezbytné najít pružný způsob jeho výkladu, který by v islámském právu sloužil pro vypořádání se s transformací potřeb a požadavků islámského lidu. Tento způsob interpretace je pojmenován idžtihád. Idžtihád je na rozdíl od idžmy otevřený všem právním poradcům za striktně určených podmínek. Pravidla, která vycházejí z Idžtihádu i idžmy jsou platná, pouze pokud se shodují s pravidly Koránu a sunny a proto nejsou samostatnými prameny.

Idžma a stejně tak idžtihád byli v začátcích hidžry, kdy se šaría začala stabilizovat, velmi důležitými pro mnoho nedořešených otázek. Pro měnící se historické a společenské podmínky, byli idžtihád a idžma velice důležité, protože pro islám v těchto situacích zajistili přizpůsobení se těmto změnám. V 10. století začalo u muslimů převažovat mínění o tom, že odpovědi na všechny problémy byly už zodpovězeny a tak chalífa oznámil, že brána idžtihádu je uzavřena. Toto rozhodnutí zapříčinilo nemožnost jakéhokoliv přizpůsobení se práva vůči měnícím se podmínkám.⁸⁶

Od této chvíle se uplatňovaly jen tradiční způsoby výkladu a subjektivní myšlenková snaha jednotlivců, byla potlačena na úkor držení se tradic prvních pokolení muslimů. Vlastní názor byl pokládán za hanebné průkopnictví. Po 800 let

⁸⁵ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 74. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-43790

⁸⁶ OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 35. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

právo a věrouka islámu stagnovaly. Až začátkem 20. století se znovu začaly objevovat názory, které volaly po opětovném užívání metody idžtihádu, pro řešení právních sporů.

Dnes jsou idžma a idžtihád nástrojem k argumentaci pro demokratizaci a liberalizaci systému. Pokud se legislativa kříží s idžmou, zákonodárce neuznává, že by existovalo dosažení názorové shody. V současné formě je nadmíru retrospektivní a tak nedovoluje reagovat na dnešní problémy.⁸⁷

6.4. Qijás

I když je qijás starším pramenem islámského práva než idžma, jeho význam není na takové úrovni. Říká se, že qijás je původem židovská právní metoda a do islámského práva ji přinesli židé, kteří k islámu konvertovali. Slovo qijás se překládá jako předloha, vzor, měřítko nebo též jako ověřování. Obecně je tento pojem chápán jako porovnávání dvou věcí, kdy ta jedna je měřítkem pro hodnocení té druhé. Technicky qijás slouží pro rozšíření smyslu předpisu šarií, který má s původním předpisem stejný základ. Přikročení k analogii se připouští, jen pokud nelze odpověď na náš problém najít v Koránu, sunně ani idžmě.

V případě analogického úsudku nejde o vytvoření nových předpisů, ale jen o nalézání a rozšiřování již stávajících předpisů. Základním operačním místem lidského mínění je odhalování *illy*⁸⁸ u nového i současného případu. Ve chvíli, kdy už je *illa* objevena, není možné původní předpis měnit, ale musí být přesně uplatněn.

„Tak např. Korán zapovídá obchodování během páteční modlitby, od počátku volání (adán) až do jejího konce. Pravidlo je analogicky rozšířeno na všechny ostatní právní úkony, neboť účel normy, tj. zabránit zanedbávání modlitby, je společný oběma případům.“⁸⁹

⁸⁷ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha : Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-9256

⁸⁸ Určitý smysl nebo úmysl dané normy.

⁸⁹ DRGONEC J.:*Právní kultury* s.38, dostupné z, POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 78. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-43790

Qijás je tedy podle většiny ulamá aplikací pravidla (hukm), která se vztahuje k originálnímu předpisu (asl) na nový předpis (far) a o kterém se právo nevyjadřuje, jestliže mají oba předpisy společnou illu.⁹⁰ Tyto čtyři pilíře, musí plnit konkrétní podmínky, bez kterých by nemohly zajistit vhodnou aplikaci qijásu.

Asl je název pro pramen (Korán, sunna), v konkrétním pojetí jde o kauzu, která je těmito prameny řešena. Dalším významem tohoto pojmu může být obsah předpisu, nebo jeho smysl. Je známo, že Korán a sunna jsou asl pro qijás.

Hukm je pojem, který označuje příkaz nebo zákaz, který je stanoven Koránem, sunnou nebo idžmou. Pokud by měla být norma právoplatným podkladem pro analogii, důležitá je jeho praktičnost (nesmí se zakládat na obecných zásadách). Nesmí se též jednat o předpis, o kterém se spekuluje nebo též musí jít o funkční předpis. Dále musí být tento předpis pochopitelný a její smysl musí být jasný. Toto pravidlo se též nesmí zaobírat výjimečnými otázkami, jelikož qijás by měl rozšiřovat účinnost každodenních předpisů a ne těch ojedinělých.

Far neboli nová otázka či případ, pro který se hledá předpis prostřednictvím analogie. Tento případ nesmí být zajištěn Koránem, sunnou ani idžmou. Smysl nového případu se musí shodovat s ratio legis originálního případu.

Illa je čtvrtým a nejdůležitějším pilířem qijásu. Illa je důvodem a příčinou předpisu, který není vázaný na žádných okolnostech. Musí být též přímá a rozumná ve vztahu předpisu, který text obsahuje. Dále by měla být přenosná na jiné kauzy a nesmí být protichůdná k předpisu, se kterým se váže, resp. nesmí být špatně vykládána.⁹¹

Qijás je na rozdíl od jiných islámských pramenů práva projevem omylnosti lidských rozhodnutí a ne nesprávné božské vůle. Pokládá se za metodu výkladu, aplikaci právních norem a za technický nástroj, podle kterého se objasňuje určitý právní případ.

⁹⁰ KAMALI, M. H. *Principles of islamic jurisprudence*, dostupné z: POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 81. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-43790

⁹¹ OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 37. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

6.5 Ostatní prameny

Islámské právo disponuje i dalšími doplňkovými prameny práva. Istihván slouží pro upuštění od řešení ve prospěch lepšího řešení určitého problému. Jedná se tedy o odstup od stálé analogie kvůli možnému lepšímu pravidlu. Pojem istihván znamená schválit nebo něco pokládat za příhodnější. Slovo istahšana pak vyjadřuje rozhodnutí se podle vlastního názoru a uvážení, v užším pojetí to tedy znamená výběr určitého výkladu práva podle vlastního uvážení.

Maslaha je pojem, který označuje veřejný zájem právní vědy nebo obecný prospěch nebo hodnoty, na kterých je společnost upoutána. Slovo maslaha má původ ve slově salaha, které se překládá jako zlepšit nebo opravit. Častým synonymem k tomuto pojmu bývá slovo istisláh, což je metoda právního dokazování, prostřednictvím kterého je maslaha vzata jako pramen pro rozsudek v právní kauze.

Urf je pojem, který označuje zvykové právo neboli pravidelnou společenskou praxi. Slovo urf je odvozeno od arabského slova arafa neboli znát. Pokud je urf smysluplný a není zaujatý, měl by být pro lidi užitečný a je právoplatným pramenem, kterým se soud při svých rozhodnutích řídí. Jedná se nejen o tradice z předislámské doby, ale též o zvyky z pozdějších dob.⁹²

Aby se urf dal pokládat za důvěryhodný, musí splňovat určité podmínky. Urf musí být známým a rozšířeným fenoménem, též se musí pevně dodržovat, pokud existují v jedné záležitosti dvě zvyklosti, převládá ta rozšířenější.

Fatwa je kvalifikované doporučení či právní postřeh, stanovený příslušným odborníkem islámského práva. Tento znalec zpracovává svůj názor podle konkrétního předloženého požadavku, může též začít řešit určitý problém, který je podle něj důležité prozkoumat. Především se zaobírá tématy, která nerozebírá ani Korán, ani sunna.⁹³ Právní názor je zcela subjektivní a opírá se o vzdělání a autoritu právního odborníka a je tedy možné najít dva různé názory na určitou problematiku, které byly publikovány ve stejné době. Fatwa jako taková, je uznávána pouze šíity.

⁹² Tamtéž, s. 37

⁹³ POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*, s. 86. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-43790

Ve 20. Století došlo vlivem politického vývoje k sekularizaci některých islámských zemí. Začal převládat názor, že je nutné vybudovat moderní právo. Tato změna přispěla také k akceptaci některých psaných ústav podle evropského vzoru.

Francouzské právo bylo předlohou pro modernizaci v zemích, jako je Maroko, Alžír, Tunis, Libanon nebo třeba Sýrie. Do zemí, které byly pod britskou mocí, jako je Irák, Súdán a Jordánsko, se protlačilo soudcovské právo. Některé země si však své islámské právo chrání a snaží se bránit působení cizího práva, je to například Saudská Arábie nebo Írán.

V rodinném či dědickém právu si islámské právo zachovalo značný vliv. Ale i zde se tato moc zmenšuje díky zavedení různých povinností, jako je stanovení minimálního věku pro vstup do manželství nebo omezení mnohoženství.⁹⁴

Kritikové islámu žádají, aby se muslimské státy sekularizovaly a opustily od šaría. Těmto podmínkám zatím vyhovělo jen Turecko, další státy mají v ústavě buď důrazné nebo jen zběžné upozornění na islámské právo šaría.

⁹⁴ OSINA, P. *Základy islámského práva*, s. 39. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7

7. ISLÁM V DNEŠNÍ DOBĚ

7.1 Současný pohled na islámskou problematiku

Víc než čtrnáct století uplynulo od předpovědi proroka Muhammada a za tuto dobu pohled nemuslimů na islámskou víru prošel změnami a problémy, které ovlivnily historii celého světa. Také česká mediální scéna islámu není uchráněna zvrátům, ať už ve zprávách, tisku nebo na internetových stránkách. Žijeme v době, kdy na nás média velmi působí a jejich stereotypní prezentování islámské kultury, které dnes a denně můžeme v médiích vidět, je v nás silně zakořeněno a vážných a důvěryhodných informací o této problematice u nás není dostatek. Je tedy důležité se zamyslet nad působením médií na naše celkové mínění o islámu.

Za posledních čtrnáct let se obrázek o islámu v českých médiích podstatně proměnil. Významným přelomem se stal rok 2001, kdy 11. září došlo k útokům na Světové obchodní centrum v New Yorku, na což odvetně odpověděla Amerika akcemi v Iráku a Afghánistánu. Slovo islám je v tisku každý den skloňováno v nejrůznějších pádech, což se projevuje ve stále narůstající pozornosti o tuto víru. Tento fakt se znatelně projevuje na čím dál častěji pořádaných diskusích nebo debatních fórech, ale obzvlášť na internetu.

Islám má skupiny podnícených stoupců, ale také i řady oponentů a protivníků. V poslední době se ale odůvodnění pro tyto příznivce nebo odpůrce značně mění a místo nahlížení do historie a ke skutečnostem, jsou všichni silně ovlivněni současnými událostmi. Ještě na začátku devadesátých let, se v médiích nejednou objevovaly zavádějící až islamofobní zprávy, které se ale zabývaly terorismem nebo islámským extremismem a náboženství se však přímo netýkaly.⁹⁵ Problémy o kterých se média ve spojení s islámem zmiňovala, se týkaly islámských extremistů a skutečným islámem se média buď nezaobírají vůbec nebo z taktických důvodů a možná i ze strachu říkají, že za teroristické útoky islám vinu nenese, protože islámské náboženství je mírumilovné.

⁹⁵ KŘÍŽKOVÁ, M. *Neviditelná menšina. Analýza mediálního obrazu českých muslimů*. In: BURGETOVÁ, E., ČERNÁ, M. *Cizinci, naši a média. Mediální analýzy*. Praha: Multikulturní centrum Praha, o.s., 2007. s. 48-54. ISBN 80-239-8475-6

Na rozdíl od Evropanů, historický proces muslimům nevytlačil jejich víru do úrovně individuální zbožnosti každého z nich. Muslimové islám vnímají jako otevřenou věc, která působí na všechny společenské jevy. Celý svět dnes muslimy dostává do obranného postoje, díky čemuž jsou na své náboženství hákliví a nadhled, který je pro Západ samozřejmý, jim chybí. To se projevilo v mnoha konfliktech a obzvlášť při teroristických útocích. Například v září roku 2005, kdy jeden z dánských deníků otiskl karikatury proroka Muhammada a reakcí na tyto zveřejněné kreslené napodobeniny, byl útok na jednoho z kreslířů.⁹⁶ Už tehdy se diskutovalo o tom, zda je to jen otázka času, kdy se stejná nebo podobná situace bude opakovat. V listopadu roku 2011 se stala redakce francouzského satirického časopisu Charlie Hebdo terčem útoku. Redakci zdemolovala zápalná lahev den poté, co byl šéfredaktorem jmenován prorok Muhammad, což mělo demonstrovat vítězství islamistů v tuniských volbách. Netrvalo to dlouho a tento čin islamisté znovu zopakovali v letošním roce 7. ledna. Terčem byla opět redakce pařížského časopisu Charlie Hebdo, ale tentokrát při tomto útoku přišlo o život dvanáct lidí, včetně čtyř karikaturistů a hlavního editora, kterému bylo již několikrát vyhrožováno a spolu s ním zemřel i jeden ze členů jeho ochranky.⁹⁷

Ústředí muslimských obcí v České republice se k tomuto útoku vyjádřilo na svých internetových stránkách a to tak, že hanebný útok islámských extremistů odsuzují a rodinám obětí vyjadřují soustrast. „*Podobné jednání nemá nic společného s islámem a nejpříkřeji se protíví způsobům, jakým na invektivy vůči své osobě ve své době reagoval Prorok Muhammed, mír a požehnání s ním. Takové jednání je pouze vodou na mlýn xenofobním a islamofobním tendencím, které se bohužel nebývale rozbujely i v naší zemi.*“⁹⁸ Dále prosí všechny občany, aby je tento čin nezmanipuloval k nenávisti proti islámu, která může vést k dalšímu násilí a může se stát potencionální hrozbou pro všechny strany. Západní svět by tedy od islámu neměl tzv. nadhled očekávat, snad by se tím předešlo radě problémů a nepochopení.

⁹⁶ ÚŘAD PRO ZAHRANIČNÍ STYKY A INFORMACE. : *Evropa a islám v kontextu dění kolem karikatur proroka Mohameda.* [online]. 22. 2. 2006 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.uzsi.cz/cz/evropa-a-islam-v-kontextu-deni-kolem-karikatur-proroka-mohameda-1>

⁹⁷ SEDLÁŘOVÁ, B. *Do redakce francouzského týdeníku vpadli útočníci, zabili dvanáct lidí.* [online]. 7. 1. 2015. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pariz-strelba-mrtvi-0qa/zahranicni.aspx?c=A150107_121609_zahranicni_bse

⁹⁸ ALRAWI, M. *Prohlášení Ústředí muslimských obcí V ČR k dnešnímu teroristickému útoku v Paříži.* [online] 7. 1. 2015 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.umocr.cz>

V poslední době jsou českými médii vyzdvihovány problémy spojené s islámem. Díky malé muslimské komunitě u nás a také tomu, že média se zabývají pouze negativními činy ze strany islámistů, se mohou u českých občanů formovat názory, které se skutečným životem české muslimské menšiny nemají nic společného, což ale může životy této komunity značně ovlivnit. Pokud ale čeští občané nemají možnost porovnat informace, které jim média nabízí, s osobními zkušenostmi, nemůže být předpoklad k tomu, že by se jejich pohled na islám respektive českou muslimskou komunitu, výrazně měnil od konstruovaného obrazu, který nám média nabízí.⁹⁹

Pro českou veřejnost jsou muslimové pouze cizinci, u kterých je výrazně vyzdvihována jejich odlišnost, což může vést k potencionálním problémům. Novináři v médiích příliš nerozvádějí témata, jako jsou například náboženské tradice a tím neposkytují příliš mnoho možností k tomu, aby se lidé dozvěděli o českých muslimech trochu více.¹⁰⁰ Čtenáři se dostanou povětšinou k záporným informacím, jenž se ve většině případů týkají různých konfliktů, ale to bez souvislostí, které jsou v tomto případě klíčové.

Bez hlubšího kontextu není možné odlišnosti islámského světa pochopit. Tento fakt zajisté muslimskou menšinu brzdí v úspěšném začlenění.

I navzdory tomu jsou negativní témata pro média těmi nejzajímavějšími a to na úkor české menšiny, která pro ně natolik zajímavá není. Příkladem toho může být kauza z roku 2005, kdy česká televize odvysílala dokument s názvem „Já, muslim“, který je založen na záběrech skryté kamery, které jsou pořízeny přímo z mešity na Černém mostě. Průběžně je ale celý dokument proložen fotkami islámským extremistů, výpověďmi o týrání německých muslimských žen a záběry z různých teroristických útoků. Nejčastěji je přehráván záběr nárazu letadel do Světového obchodního centra z 11. září. Tento projekt měl být reakcí na to, že se u nás usazuje čím dál tím více muslimů a představitelé islámu začínají postupně své požadavky navyšovat. Autor tohoto projektu říká, že jeho cílem bylo zjistit díky názorům českých muslimů, zda je pro občany České republiky reálná nějaká hrozba ze strany islámu. Prostřednictvím

⁹⁹ KRÍŽKOVÁ, M. *Neviditelná menšina. Analýza mediálního obrazu českých muslimů*. In: BURGETOVÁ, E., ČERNÁ, M. *Cizinci, naši a média. Mediální analýzy*. Praha: Multikulturální centrum Praha, o.s., 2007. s. 48-54. ISBN 80-239-8475-6

¹⁰⁰ MENDEL, M., OSTŘANSKÝ B., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*, s. 443 Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1554-9

skryté kamery se chtěl dozvědět, zda budeme v případě nárůstu této menšiny v nějakém ohrožení, ať už se to bude týkat terorismu nebo islamizace.

Jeden z českých muslimů, který je natočen skrytou kamerou, srovnává teroristické útoky s činem Jana Palacha, který je pro český národ hrdina. Vyzdvihuje opakovaně slovo hrdina, které srovnává s hrdinstvím při sebevražedných teroristických útocích.¹⁰¹ Tento rozhovor je jen jeden z mnoha, které se v tomto dokumentu objevují. Dokument se stal pro média zajímavým až po početných nesouhlasích a protestech, které přišly od velvyslanců z islámských zemí. Média ale nepožádala o názor druhé strany a to o stranu českých muslimů. Zhlednutí tohoto krátkého dokumentu, nemůže na české občany, kteří nemají s islámským náboženstvím žádné zkušenosti, působit nijak pozitivně. Nabádá je k myšlence, že když je někdo muslim, je spojen s násilným chováním. Podle kritiků má dokonce vyvolat až strach a xenofobní postoj vzhledem k muslimské komunitě.

Témata médií jsou selektována podle intuitivních úsudků, ale také podle formálních a ustálených pravidel. Možnost otištění má jen to téma, které má informační hodnotu a obsahuje důležité prvky, jako jsou drama a konflikt. U islámských témat se s takovýmto výběrem můžeme setkávat denně. Tento fakt ale vede k zevšednění mediálního obsahu, co se týče muslimů u nás. A tak se čeští muslimové nejspíš nedočkají toho, že by je novináři začali vykreslovat v jiném světle.

7.2 Má dialog s islámem ještě šanci ?

Dnešní situace je mnohem složitější než kdy dříve. Islámský dialog je nepřetržitě narušován neuváženými výpověďmi politiků, útoky fundamentalistických útvarů, ale také světovými politickými událostmi. Západní Evropa žije stále více ve strachu, kvůli zhoršujícímu se přístupu útočných islamistů a netuší, zda se neblíží krutý střet s muslimy, který by mohl být hrozbou pro Evropu v nadcházejících letech.

V zemích, jejichž systém je postaven na fundamentalistickém islámu, se politika islamizací stává neúprosnou. Muslimům dodnes leží v žaludku nespravedlnosti, kterou

¹⁰¹ OVEČKA, J. *Já muslim*. [online] 22-09-2013 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <https://vimeo.com/75162559>

zažili v koloniálním období a stěžují si také na rozmory Západu, které podle nich mají stále horší následky. Západní země, jsou pro islám dodnes ztotožněním křesťanství.¹⁰² I když je pro muslimy Západ z pohledu vědy a techniky zcela nepostradatelný, na tuto převahu odpovídají většinou vzdorovitě a jejich motivace náboženstvím jim dává pocit síly. Tento fakt je pro ně důležitý, protože mají pocit, že pokud se přizpůsobí dnešní moderní době, mohlo by to zcela nabourat jejich islámskou identitu. Je ale velice důležité z hlediska budoucnosti společnosti, aby nedošlo k přetržení dialogu s islámem a tím nedošlo k rezignaci snahy dosáhnout společného soužití všech lidí.¹⁰³ Před otázkou, zda má dnes dialog s islámem ještě nějakou naději, je důležité si objasnit některá základní fakta.

Islám jako jedno z velkých světových náboženství, vyznává asi 1,6 miliard věřících. Do tohoto náboženství jsou zahrnuty různé kulturní okruhy, které se odlišují rozdílnými mentalitami a zvyky. I když je islámský svět různorodý, islámské náboženství toto společenství jednotně pojí dohromady. Pro některé organizace, které propagují své politické plány a cíle, je islám kompetentním orgánem, který jim v těchto činech poskytuje ospravedlnění. Nemůžeme se tedy divit, že dnes tak často dochází ke krvavým střetům, které si tyto skupiny nebo dokonce vlády ospravedlňují odvoláním se na islám. S nárůstem radikalizace bojovných útvarů v islamistických skupinách, narůstá také strach mezi lidmi a to také kvůli odpůrcům, kteří jsou schopni řešit konflikty čím dál více prostřednictvím násilí.¹⁰⁴

Klasický islám si udržuje představu o jednotné společnosti, jejíž struktury jsou podrobeny vládě jednoho Boha neboli Alláha. Podstatou islámské politické společnosti jsou práva Boží, která ustanovila Boží zjevení v Koránu a tradice proroka Muhammada. Podle Koránu jenom Bůh mluví pravdu a vede své lidi po správné cestě. Proto

¹⁰² ČERVENKOVÁ, D., RETHMANN, A-P. *Islám v českých zemích*, s. 136. Praha: CMS, 2009. ISBN 978-80-7021-852-5

¹⁰³ CENTRUM PRO EKONOMIKU A POLITIKU. *Islám v Evropě obohacení nebo nebezpečí*. <http://cepin.cz/docs/dokumenty/sbornik48.pdf> 22

¹⁰⁴ MENDEL, M., OSTŘANSKÝ B., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*, s. 464 Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1554-9

muslimští myslitelé vyžadují, aby se islámské země reislamizovaly a také rozšiřovaly území, kde panuje Boží právo a islámský právní řád.¹⁰⁵

Západ je muslimskými učenici kritizován z důvodu nahlížení zpět do koloniálního období, které pro ně bylo obdobím útlaku jejich hodnot a zvyklostí. Ani po osamostatnění si tyto národy nepřipadají, že by získaly novou zřejmou identitu a ani se díky tomu nestaly rovnými v souvislosti mezinárodního partnerství. Zcela oprávněně islámský svět vnímá převahu, kterou se Západ vyvyšuje ve sférách každodenního života jako je technické, hospodářské, politické ale i vědecké odvětví, což v historii nevyhnutelně směřovalo k dílčímu pozápadnění života v islámských zemích.

Poté co se islámské země opět staly politicky nezávislé, se dnešní muslimové zaobírají především tím, jak se zbavit pozůstatků z této potupné doby. Snaží se překonat odcizení, které přišlo spolu s kolonialismem, a postupně si rozšiřují a upevňují svou politickou svrchovanost. Nicméně jak k tomuto cíli dospět a jaký by dnešní islám měl mít podobu je otázkou a důvodem ke konfliktům a sporům, které mezi sebou vedou různé islámské směry.

Jeden z těchto směrů, jehož počet stoupenců dnes neustále narůstá, se snaží o naprostou islamizaci společnosti. Utřídění společnosti, které není islámské, absolutně zavrhuje. Tento směr se dále dělí na skupinu, která přijímá případné odložení zavedení islámského státu v jeho tradičním provedení až na dobu, kdy budou pro takový krok vhodné životní podmínky. Druhá skupina už natolik trpělivá není, neprodleně požaduje islamizaci společnosti a jsou pro to schopni použít jakékoliv donucovací prostředky. Takovýchto skupin v islámském světě začíná být značná převaha. Podle nich, je islám jedinou eventualitou jak přivést lidi na správnou cestu, díky které budou mít budoucnost.

Reislamizace státu, by zapříčinila změnu legislativy a životního stylu, které naznačují přizpůsobování se požadavkům současného moderního světa. Přizpůsobení se dnešnímu světu, vysvětlují představitelé islamismu respektive fundamentalismu, jako ztrátu islámské identity a povrchní preferování předpisů a idejí, které Západ prosazuje.

¹⁰⁵ ČERVENKOVÁ, D., RETHMANN, A-P. *Islám v českých zemích*, s. 137. Praha: CMS, 2009. ISBN 978-80-7021-852-5

Dalším směrem jsou tzv. reformisté, kteří usilují o islámskou nadvládu, ale jsou ochotni se s nemuslimskými společenstvími dohodnout na jejich požadavcích. I přesto je pro ně nejdůležitější, aby základ státu vycházel z Koránu a tradic proroka Muhammada, dále aby se dodržovaly základy islámského práva šaría a aby byl islám určitým způsobem podporován. Jen malou skupinu dalšího směru tvoří sekularisté, kteří chtějí v islámu vybudovat nový směr v kontextu světového společenství. Lidé, kteří zastupují tento směr, nejsou v rozporu se západní civilizací a její model by stál podle nich do budoucna za zvážení.¹⁰⁶

V dnešním světě není příliš lehké vést klidný a konstruktivní dialog mezi křesťanstvím a islámem. Je třeba zmínit, že Západu se nerovná křesťanství, také že muslim nerovná se agresivní islamista a též všichni muslimové neberou křesťanství negativně a stejně je tomu i v opačném případě. Zájmem obou stran je zbavit se neshod a předsudků, což komplikuje společná historie až do dnes, dosáhnout důvěry a porozumění a konečně potlačit minulost a změnit přítomnost, která je plná neshod, nenávisti a konfliktů.

Pokud se křesťané a muslimové stejně jako dříve i dnes vzájemně nepochopí a nebudou k sobě solidární, bude to mít obrovský negativní dopad na budoucnost celého světa.

¹⁰⁶ Tamtéž, s 140-147

8. ISLÁM V ČESKÉ REPUBLICE

V dnešní době je k dispozici mnoho kvalitní literatury, která se zaobírá komunitami muslimů v Evropě, ale odborných prací na muslimské komunity v Česku již tolik nenalezneme. Je to možná tím, že počet muslimů, kteří u nás žijí, je dodnes relativně nízký a v cizích publikacích o nich nebyly vydány dostatečně podrobné informace. Důvěryhodné statistické zprávy pro přesný počet nárůstu muslimské obce v Česku chybí. Po vstupu České republiky do Evropské unie, se předpokládalo, že vzroste počet obzvláště podnikatelů z Turecka a dalších muslimských zemí, ale tento předpoklad nebyl nikterak zaregistrován. I přesto se ale muslimské obce v naší zemi zvládnou prosadit a to díky českým médiím, jako jsou noviny, televize a hlavně internet, kde se můžeme doslechnout o jejich názorech, na které se velmi pozorně zaměřují. Vedle médií, postupně narůstá počet českých publikací, které se vznikem a působením muslimských komunit zabývají a já z těchto děl budu vycházet.

8.1 Historie českého islámu

Nejdříve krátce popíši historii muslimů v naší zemi, protože jak jsem se již dříve zmínila, téma islám není možné posuzovat bez předchozího zkoumání historických souvislostí. Na rozdíl od jižních částí Slovenska, Čechy a Morava nebyly nikdy obsazeny Turky. Jelikož ale někteří čeští vojáci bojovali v habsburské císařské armádě, slýchávali o nebezpečí ze strany Turků a tento strach z islámu se v lidech dochoval až do dnešní doby. Poté co Rakousko-Uhersko okupovalo a později v roce 1908 obsadilo Bosnu a Hercegovinu, se zde vyskytl velký počet muslimů a tak říšská rada v roce 1918 přijala zákon o uznání náboženského společenství vyznavačů islámu podle hanafitského ritu.¹⁰⁷ Samostatné Československo přijalo kontinuitu zákonů dřívější monarchie a to včetně zákona o postavení muslimů. V Československu jich nežilo mnoho, tuto menšinu

¹⁰⁷ BEČKA, J., MENDEL, M. 1998. *Islám a české země*, s. 132. Praha: Votobia, 1998. ISBN 80-7220-034-8

tvořili přistěhovalci z Bosny a malý počet českých konvertitů. Tato muslimská skupina, včetně diplomatů a muslimů zde dlouhodobě žijících, v roce 1934 zasedla v Praze a zřídila Muslimskou náboženskou obec pro Československo, se sídlem v Praze. Skupina se skládala asi ze 700 členů a z toho 10 členů byli čeští konvertité. Rada této obce požádala o státní uznání a též zažádala o právo vedení matriky svých členů a o zajišťování jejich svateb a pohřbů.¹⁰⁸

Tento požadavek nebyl pro úřady jednoduchý, protože stará legislativa nehovořila o hanafitském ritu, ale o samotném islámském náboženství. Tento spor mezi muslimskou obcí a sekulárním státem, se táhl dlouho dobu. Muslimská obec se přijetí tohoto požadavku dočkala až za Protektorátu Čechy a Morava v roce 1941.¹⁰⁹ Díky Benešovým dekretům se ale po válce všechny právní předpisy z období protektorátu zrušily. Muslimská obec nebyla žádným předpisem anulována, nicméně jednoho z jejich důležitých reprezentantů zavřeli do vězení za nacistickou spolupráci, což vedlo spoustu muslimů k emigraci, nebo alespoň k opuštění muslimské obce. I když aktivita obce po této události stagnovala, dnešní představitelé trvají na tom, že činnost obce s předválečným sdružením nebyla nijak přerušena. Taktéž je tomu i u muslimského časopisu s názvem Hlas, který dodnes navazuje svým číslováním na časopis stejného názvu z předválečné doby. Muslimskou návaznost také představoval oceňovaný nestor a dlouhodobý předseda českých muslimů Mohammed Alí Šilhavý (před konvertováním Přemysl), který pocházel z Třebíče a zemřel v roce 2008, kdy mu bylo 90 let.

Za komunismu nebylo možné brát v úvahu schválení registrace a obnovení činnosti muslimské obce. Česká muslimská menšina se o to pokusila v roce 1968, kdy probíhalo „Pražské jaro“, ale po nájezdu sovětů, se veškerá úsilí stala nemožná. Muslimská instituce tedy v 70. a 80. letech nemohla pracovat a tak se muslimové museli kvůli modlitbám a společným diskuzím scházet potají v privátních bytech. V této době do České republiky přijíždělo spoustu studentů z arabských zemí, kteří u nás získali stipendia na bázi vládních úmluv, a vláda se též domnívala, že tito studenti jsou

¹⁰⁸ LHOTÁŇ L. *Islám a islamismus v České republice*, s. 6. Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2011. ISBN 978-80-904932-1-6

¹⁰⁹ BEČKA, J., MENDEL, M. 1998. *Islám a české země*, s. 145. Praha: Votobia, 1998. ISBN 80-7220-034-8

prosovětsky orientováni. Až po revoluci v roce 1989 mnoho muslimských studentů ohlásilo svou islámskou identitu, kterou za komunismu více méně zatajovali.¹¹⁰

Po pádu komunistického režimu, začali významnou část muslimské obce tvořit studenti a absolventi, kteří tu nadále zůstali a často se oženili s českými ženami, z kterých několik k islámu konvertovalo. Mimo studentů byli součástí obce také vyhoštěnci a azylanti obzvláště z Íránu a Palestiny. Československo zaměstnávalo cizince pro manuální práci v oblasti stavebnictví a v některých průmyslových odvětvích z nemuslimských zemí. Vláda ale usilovala o spolupráci s arabskými zeměmi a tak byla nucena se zavázat, na popud Kaddáfího, k výstavbě mešity v Praze, prostřednictvím libyjských investic. Mešita měla sloužit jako kulturní centrum, nicméně kvůli komunistickým představitelům nebyla stavba nikdy zahájena.

Jak jsem se již zmínila, po sametové revoluci, byla muslimská obec tvořena studenty, podnikateli z Turecka a též muslimy z bývalého Sovětského svazu a také uprchlíky, kteří v Československu žádali o azyl. Česká republika v letech 1992 až 1995 umožnila utečencům z Bosny prozatímní pohostinství. Do země se dostali také mladí lidé obzvláště z Afriky, kteří přijeli do Čech za výdělkem a to buď prostřednictvím různých nelegálních obchodů, nebo i prodejem omamných látek. Tento fakt vedl české občany k negativnímu názoru na muslimskou společnost, čemuž také dopomohla média zveřejňováním zpráv o nárůstu fundamentalismu u muslimů v jejich zemích, ale také u muslimských menšin v Evropě. V České republice muslimové tolik nepodněcují ke xenofobním tendencím jako například ve Francii, protože rasistické skupiny v Česku vnímají jako svůj hlavní bod zájmu nepřizpůsobivou romskou menšinu.

Ačkoli hlavní protagonisté české muslimské obce usilují o uznání islámu jako státem registrovaná náboženská společnost, dodnes se k splnění tohoto požadavku nedopracovali. Podle zákona¹¹¹ byla akceptována jen židovská obec a křesťanské církve, které ale vznikly a byly uznány již dříve. Muslimská obec mohla být registrována pokud by předložila výčet 10 000 lidí, kterým bylo 18 let, a mající trvalý

¹¹⁰ ČERVENKOVÁ, D., RETHMANN, A-P. *Islám v českých zemích*, s. 24. Praha: CMS, 2009. ISBN 97880-7021-852-5

¹¹¹ zákon České národní rady č. 161/1992 o registraci církví a náboženských společností

pobyt v ČR.¹¹² Muslimská obec nevydala žádaný počet jmen a adres a jejich registrace nebyla státními orgány uznána. I přesto začala rozšiřovat své působení a to v rámci zákona o kulturních sdruženích a snaha o postavení mešit byla vyjádřena jako činnost nadací pro zřízení islámského centra.¹¹³

Nový zákon z roku 2002, který byl novelizován zákonem č. 495/2005 o církvích a náboženských společnostech poskytl novou právní úpravu. Tímto zákonem se mění počet požadovaných předpisů pro registraci na 300. Náboženská společnost je pak právnickou osobou a muslimské obce toho dosáhli v roce 2004. Muslimové v Česku tento pokrok v zákonodárství uvítali, ale i přesto berou jako nevýhodu nemožnost účastnit se výuky na školách a též duchovních služeb pro vojsko, nemožnost zřídit si vlastní školy nebo uzavírat sňatky apod. Tato práva může náboženská společnost jako právnická osoba nabýt, pokud po deseti letech čekací lhůty bude mít 10 000 podpisů. Naděje pro takovouto realizaci je podle muslimské obce mizivá, ale i přesto dále o nabytí práv usilují a toto téma rozebírají i ve svém časopise Hlas nebo při veřejných projevech.

Svoboda náboženského života je pro české muslimy srovnatelná s ostatními evropskými zeměmi. Problémy, které musí řešit, se podobají potížím, jež muslimové zažili již v minulém desetiletí. Jedním ze známých problémů je budování mešit. V roce 1995 se médií šířily debaty o výstavbě mešity v lázeňském městě Teplice, kam se jezdí desítky muslimů každý rok léčit. Jedním z těchto pacientů byl zámožný podnikatel z Dubaje, který chtěl v Teplicích nechat postavit mešitu na vlastní náklady. S touto nabídkou ale nesouhlasily místní duchovní křesťanské církve. Vláda se k tomuto případu nijak nevyjádřila, jelikož souhlas pro výstavbu mešity náleží pouze místním úřadům. Město nabídku nepřijalo a v roce 2003 se tento návrh zvažoval opětovně.

Druhá největší muslimská komunita v České republice sídlí v Brně a také v tomto městě byla postavena první mešita. I když byla stavba městem povolena, vzbudila v lidech značné nepokoje a tak magistrát města stavbu podmínil tím, že mešita nebude rozšířena o minaret. Mešita začala plně fungovat v létě roku 1998. Brněnská muslimská obec se

¹¹² LHOTAŇ L. *Islám a islamismus v České republice*, s. 7. Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2011. ISBN 978-80-904932-1-6

¹¹³ ČERVENKOVÁ, D., RETHMANN, A-P. *Islám v českých zemích*, s. 25. Praha: CMS, 2009. ISBN 978-80-7021-852-5

skládá asi z 200 příslušníků, z čehož pět z nich jsou čeští konvertité a při pátečních modlitbách se v této mešitě sejde okolo 60 lidí.

V Praze byla první mešita postavena v roce 1999 poblíž Rajske Zahrady. V pražské mešitě se schází okolo 300 -500 muslimů a modlitby jsou pronášeny v arabštině, češtině a někdy i v angličtině. Centrum Islámské nadace mělo svého imáma, který přijel z Káhiry z al-Azharu, ale v roce 2006 ho nahradil nový imám z Bosny. Kromě těchto mešit mají muslimové v centru pronajaté společenské místnosti, které využívají muslimové k modlitbám, pokud nejsou schopni dostat se do mešity na okraji Prahy. Jednu takovou místnost respektive celý byt, si pronajali i Turci, kteří mají vlastního imáma a jsou řízeni tureckou organizací Centra islámské kultury. Takové rozdělení národů na Araby a Turky lze též zaregistrovat i v dalších evropských zemích. Tyto místnosti sloužící k modlitbám lze nalézt také v dalších velkých městech v České republice, obzvláště tam, kde sídlí známé vysoké školy. Dokonce v roce 2002 byla vytvořena místnost pro modlitby i ve vazební věznici.¹¹⁴

Aktivita Islámské nadace¹¹⁵ nespočívá pouze v modlitebních rituálech, ale také se zabývá hlásáním informací o islámském náboženství a to prostřednictvím přednášení či expozic a též se snaží organizovat různé dobročinné akce. Důležité je připomenout například pomoc při povodních v roce 2002 nebo pomoc českým novinářům, kteří byli zajati v Iráku v roce 2005.¹¹⁶ Muslimům v Česku pomáhají jejich muslimské obce, které pro ně uspořádávají v měsíci ramadán hromadné večere a noční posezení v mešitě, také zařizují společenské akce, jako například svatby, pohřby a další. Co se týče pohřbů, muslimové mají svůj vlastní hřbitov v Třebíči a také malý úsek na Olšanských hřbitovech, který mají od roku 2004. Za poslední roky se v České republice zvýšila pozornost na téma islám a hlavní reprezentanti české muslimské komunity často vystupují v médiích, debatních fórech a na jednáních mezináboženského dialogu.

Přesný počet muslimů v České republice jde jen těžko dohledat. V roce 2001 proběhlo sčítání lidu a dobrovolnou kolonku, která se týkala náboženství, vyplnilo asi 3600 lidí s

¹¹⁴ MENDEL, M., OSTŘANSKÝ B., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*, s. 409 Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1554-9

¹¹⁵ tzv. Al-Ittihád al-Islámí

¹¹⁶ ČERVENKOVÁ, D., RETHMANN, A-P. *Islám v českých zemích*, s. 27. Praha: CMS, 2009. ISBN 978-80-7021-852-5

údajem islám. Přibližně 20 000 lidí je původem z muslimských zemí, ale ne všichni se chlubí svou islámskou identitou, pouze cca 3000 muslimů se pravidelně chodí modlit do mešit a modlitebních místností a z toho jsou asi čtyři stovky čeští konvertité. Největší zastoupení u konvertitů mají ženy, které se staly manželkami či přítelkyněmi Arabů. Muslimové se mohou oženit i s ženami, které jsou křesťanky nebo židovky. Dříve se každá evropská žena považovala za křesťanku, ale v poslední době některé země požadují doklad, který by pokřtění dané ženy dokazoval.

Muslimové v Česku obvykle dialog s jinými náboženstvími nevyhledávají, ale nijak se mu nebrání. Jednou za čas do pražské nebo brněnské mešity zavítají studenti z různých škol, ať už vysokých či středních teologických a jsou zde vždy mile vítáni a též jsou jim zodpovězeny jejich otázky.

Česká muslimská komunita vydává, kromě již jmenovaného časopisu Hlas, také prospekty a brožury s informacemi o islámských tématech. Dále také vydává mnohem větší a známější publikace, které se zaměřují například na islám a západní svět. Druhou nejčtenější knihou po Koránu je kniha od Jásufa al-Qaradáwího *Povolené a zakázané v Islámu*, která byla přeložena do všech světových a samozřejmě islámských jazyků a je návodem a výkladem předpisů, které islám vyžaduje od každého muslima. Tento spisovatel někdy pro komparaci uvedl také Starý a Nový zákon.¹¹⁷

8. 2 Dotazníkové šetření

8. 2. 1 Cílová skupina

Tato část mé práce je zaměřena na muslimy žijící v České republice, konkrétně v Praze. Jelikož jsem v kontaktu s několika málo muslimy, kteří v Praze žijí, zhotovila jsem dotazník s pěti základními dotazy a s jedenácti otevřenými otázkami, na které mi oni a členové jejich rodin odpověděli. Většina dotazovaných muslimů se do Prahy přistěhovala za účelem podnikání či studia. Povětšinou do Prahy přijel pár i s dětmi,

¹¹⁷ MENDEL, M., OSTŘANSKÝ B., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*, s. 419 Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1554-9

nebo se manželům narodily děti až zde. Výjimkou je jeden z respondentů, který má rodinu v Kosovu, o kterou se na dálku stará. Protože jsou odpovědi v mnoha případech shodné, z několika desítek zhotovených dotazníků jich v příloze uvádím jako vzor sedm a to v autentické podobě.

Při sběru odpovědí jsem se několikrát setkala s otázkou, proč se danou problematikou zabývám. Několik muslimů, se kterými jsem odpovědi pro moje dotazníkové šetření měla již domluvené, se mi nakonec omluvilo s poznámkou, že mé otázky jsou příliš osobní. Někteří z nich se chtěli nejdříve osobně setkat a až poté mi některé otázky zodpovědět. Z těchto poznatků hodnotím, že někteří cizinci se obávají odkrýt své soukromí a zveřejnit své názory. Důvodem může být fakt, že sami vnímají určitou rozpolcenost v posuzování některých témat. Většina z nich mělo při vyplnění dotazníku požadavek anonymity, takže zde uvádím pouze iniciály těchto respondentů.

Každý dotazovaný v Praze buď zatím studuje, nebo se živí podnikáním. Všichni respondenti tady žijí více než 10 let a několik z nich se dokonce v České Republice narodilo. Jedinci pocházejí z Dagestánu, Afghánistánu, Íránu, Kosova a Čečenska.

8. 2. 2 Vyhodnocení dotazníku

Zhodnocení bude provedeno konkrétně na sedmi respondentech, jejichž odpovědi uvádím v příloze. První část dotazníku je věnována základním dotazům, jako je věk, pohlaví, dosažené vzdělání, povolání a země původu. Z těchto dotazovaných jsou všichni již plnoletí a pohybují se ve věkové kategorii od 20 do 43 let. Navzdory zobecněným představám o uzavřenosti muslimských žen, mi z větší míry na dotazníky odpovídaly ženy. Muži byli v tomto ohledu lehce ostražití a více dbali na ochranu soukromí a zveřejňování svých postojů k této problematice.

Ani jeden z dotazovaných nemá pouze základní vzdělání a většina z nich má i vzdělání vysokoškolské. Respondentka A.P. nyní studuje českou vysokou školu, stejně tak i respondent C.S., který ale současně také podniká. Nejmladší odpovídající je studentka

S.Q., které je 21 let a studuje českou střední školu a ve studiu v České republice by chtěla dále pokračovat. Podle mého mínění je úroveň vzdělání českých muslimů na celkem vysoké úrovni, což je úctyhodné.

V první otázce se dotazovaných ptám na to, jak dlouho žijí nebo žili v České republice. Všichni zde žijí více než 10 let, většina dokonce více než 15 let. Respondenti A. P a S.Q uvedli, že se v České republice narodili.

Další otázkou byl důvod přistěhování se do České republiky. Ti odpovídající, kteří do naší země přijeli sami, uvedli jako důvod lepší pracovní podmínky. Dva již zmínění respondenti, kteří se zde narodili, jako argument uvádí též práci, za kterou sem již dříve přijeli jejich rodiče. Dotazovaní S. K. a N. A pocházejí z Čečenské republiky a jejich důvodem pro odstěhování se z rodné země byla válka, která v Čečensku probíhala v 90. letech. Podobný motiv pro přestěhování se do České republiky měl i respondent O. T., který pochází z Dagestánu a na tuto otázku odpověděl tak, že se přestěhoval kvůli válce, kterou jeho země vedla s Čečenskem.

Třetí otázka je zaměřena na Korán. Zajímalo mě, zda se většina muslimů vše o islámských tradicích dozvěděla pomocí rodiny, nebo jestli Korán studovali prostřednictvím povinné výuky na základní škole, případně jestli se pro studium Koránu rozhodli čistě z vlastní vůle. Většina respondentů na tuto otázku odpověděla tak, že je vše naučila jejich rodina. Odpovídající C. S. uvedl, že v Íránu bylo studium Koránu povinným předmětem již od první třídy. Výjimku také představuje studentka S.Q., která odpověděla, že začala studovat arabštinu a náhodou se tak dostala i k výuce islámu a též studiu samotného Koránu. Myslím si, že pokud se dotyční muslimové vše o islámu a jeho tradicích dozví pouze skrze svou rodinu, může docházet k různým a ne vždy správným interpretacím Koránu, které se pomocí rodiny dále rozšiřují.

V další otázce jsem se ptala na to, zda rodina dotazovaného islámské tradice dodržuje a jestli je dotyčný rodinou k dodržování také veden. Odpovědi na tuto otázku mě velice zajímaly. V mém okolí znám několik málo muslimů a všichni na otázku dodržování tradic odpovídají pouze tak, že modlitby, svátky ani ostatní zvyklosti nedodržují, pouze nejedí vepřové maso. Většina respondentů uvedla, že některé tradice rodina dodržuje a

tím pádem včetně odpovídajícího. Někteří muslimové odpověděli, že je jejich rodina do ničeho nenutila a i pokud rodina tradice dodržuje, rozhodnutí nechali jen na nich.

Pátá otázka doplňuje tu předchozí. Chtěla jsem zjistit, zda muslimové v České republice dál dodržují tradice, které respektovali ve své rodné zemi. Zachování některých svátků a ostatních tradic pro muslimy v zemi, kde islám není hlavním náboženstvím, určitě není jednoduché. Nejčastější odpovědí se stalo plnění ramadánu, jedné z pěti hlavních povinností muslimů. Někteří též uvedly modlitby a další svátky. Respondent C. S. napsal, že jelikož on a jeho rodina jsou Peršané, slaví Nový rok, který přichází v den jarní rovnodennosti, ale kromě tohoto svátku nic jiného nedodržují.

Následující tři otázky jsem zaměřila na integraci muslimů do české společnosti. V jedné z těchto otázek se českých muslimů ptám na to, zda je pro ně problém se vymanit z muslimské komunity. I když je Česká republika jednou z evropských zemí, ve které je nejmenší výskyt muslimů, tzv. komunitu můžeme najít i tady. Nejedná se o komunitu, o jakou se jedná například ve Francii či Německu. Samozřejmostí je, že cizinci podobného původu a vyznávající stejnou víru se seskupují a navazují kontakty mezi sebou.

Většina respondentů na tuto otázku odpověděla v podstatě tak, že s vymaněním se z nějakého kolektivu problém nemají. Pokud se někdo do české společnosti integrovat chce, nebude s tím mít žádné potíže. Při tomto začlenění by jedině mohly být překážkou předsudky českých občanů, se kterými se často setkáváme. V další otázce jsem zjišťovala, jestli tázaní mluví plynule česky a pokud ano, zdali používají český jazyk jen příležitostně nebo nepřetržitě. V případě že by dotyční neměli český jazyk na dobré úrovni, jejich zapojení do společnosti, by tím bylo určitě také ovlivněno. Někteří muslimové se narodili v České republice a je tudíž čeština jejich rodným jazykem. Jediný kdo doposud plynou češtinou nehovoří je respondent B. E., uvedl ale že má českou přítelkyni a postupně se o zlepšení českého jazyka snaží. Ostatní odpověděli, že mluví česky dobře a dokonce jí používají i doma, kde by nemuseli.

Třetí otázka v této části, je zaměřena na zkušenosti s navazováním kontaktů s českými občany. Opět se většina vyjádřila kladně, a to tak, že s tímto neměla nikdy žádný problém. Odlišnou odpověď jsem zaznamenala u dotazovaného B. E z Kosova, který se

k této otázce vyjádřil tak, že při prvním kontaktu se setkal s určitým odstupem, který se ale posléze vytratil. Respondentka N. A. odpověděla, že i přesto, že mezi Čechy studovala a nyní pracuje, po zjištění že pochází z Čečenska, se s ní někteří lidé už dál bavit nechtějí. Myslím si, že dokud není zřejmé, že člověk, se kterým se bavíme, pochází z některé z muslimských zemí, nemají s muslimy Češi výrazný problém. Po zjištění původu, či podle barvy pleti, má náš národ vůči muslimům velké předsudky, které dle mého soudu nejsou zcela oprávněné. Zde mohu uvést vlastní zkušenost. Ačkoliv jsem Češka, narozená českým rodičům, mám snědou pleť a vzdáleně připomínám muslimku. V minulosti jsem se s určitými předsudky neoprávněně způsobenými mým vzhledem setkala.

Poslední část je složena opět ze tří otázek, které se týkají často diskutovaných témat za poslední dobu. Jedna z těchto otázek je zaměřena na výstavbu mešit v České republice, kterou se též zabývalo středisko analýz a empirických průzkumů. Společnost SANEP tento průzkum provedla v roce 2010 a to na skupině 14 398, kterou tvořili pouze obyvatelé Česka, ve věku mezi 18 a 69 lety. Z výsledků bylo zjištěno, že celých 75,2 respondentů s výstavbou mešit v České republice nesouhlasí.¹¹⁸

Ze všech odpovědí mých dotazujících, vychází značné nepochopení kvůli negativní odezvě ze strany českých obyvatel. Podle muslimů zde žijících, by v České republice samozřejmě mešity být měly. Jako argument uvádějí prázdné kostely, kterých konkrétně v Praze můžeme vidět mnoho. Jejich názor je tedy takový, že pokud tu ostatní náboženství místa pro své modlitby mají, tak proč ne oni. Respondentka S.Q. k této otázce píše, že v této zemi není ani jedna opravdová mešita, zatímco jiné evropské země mají několik krásných staveb mešit.

Dále mě zajímal názor na otázku islamizace v České republice. Pokud jde o islamizaci Evropy, nelze tento proces zcela popřít, alespoň v souvislosti s nárůstem muslimské populace. Samotný pojem islamizace můžeme chápat jako snahu radikálních islamistů o přijetí práva šaría a to jak ne-muslimů, tak i tzv. umírněných muslimů. Podle většiny

¹¹⁸ ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ. *SANEP: Češi odmítají výstavbu mešit*. [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.protext.cz/zprava.php?id=13158>

odpovědi respondentů, které v příloze uvádím, je islamizace v České republice jen nafouknutá bublina. Z důvodu malého počtu muslimů v této zemi, je proces islamizace, alespoň prozatím, vyloučený. Z několika odpovědí vyplývá názor, že čeští muslimové jsou klidní a české zákony respektují. Několik odpovědí je též směřováno na zkreslené a nepravdivé informace, které šíří média.

Má poslední otázka se týkala dnes nejčastěji diskutovaného tématu a to islámského terorismu. Zajímalo mě, jaký názor na tuto problematiku mají čeští muslimové a to vzhledem k tomu, že se tito radikální islámisté při svých útočných činech odvolávají na Korán a proroka Muhammada. Z mého pohledu byly odpovědi na tuto otázku z celého dotazníku nejobsáhlejší. Z celkového pohledu bych názory všech respondentů na toto téma zhodnotila kladně. Nikdo z odpovídajících se s činy radikálních islamistů neztotožňuje. Naopak jsou všichni v rozporu s tímto agresivním děním, které je v dnešní době na území několika států pácháno.

V závěru bych celé dotazníkové šetření zhodnotila velice kladně. U některých otázek jsem očekávala negativní odpovědi, ale nedostalo se mi jich. Je jasné, že dle mnou získaných odpovědí, není možné hodnotit celou českou muslimskou společnost. Pravda se na těchto odpovědích zakládat nemusí, ale nemám důvod si myslet, že by dotazovaní své odpovědi nějak deformovali. Dotazníky mi zodpověděli muslimové, kteří pochází z různých zemí, kde většinou převládá islám. Respondenti jsou též z různých věkových kategorií.

Myslím si tedy, že čeští muslimové by neměli mít se začleněním do české společnosti nijak velké potíže a to i vzhledem k jejich dostatečnému vzdělání. Jsou schopni se dále rozvíjet a finančně nejsou závislí na české vládě, na rozdíl od jiných etnických menšin. Na základě rozhovorů, které jsem s muslimy vedla a předmětného dotazníkového šetření, lze v obecné rovině konstatovat, že se tito občané zapojili do české společnosti, ctí zákony České republiky, která je přijala, poskytla jim vzdělání a možnost zaměstnání. Muslimy žijící v České republice nevidím jako nějakou hrozbu. Hodnotím je jako klidné a pracovité obyvatele, čímž bych ráda dotazníkovou část mé práce zakončila.

ZÁVĚR

Islámský právní systém, jako právo společenství osob, vyznávající určité náboženství, je nejvíce komplikovaným z hlediska adaptace moderní společnosti. Islámská problematika se stala celosvětovým tématem, na které má každý svůj názor.

Jedná-li se o problematiku islámského práva, lze o něm říci totéž. Pro tuto diskuzi je však zapotřebí znát určité vstupní informace. Islámem se v České republice zabývá několik renomovaných orientalistů, avšak o tématu islámského práva to tvrdit nelze.

Vznik islámu je nesporně provázán životem proroka Muhammada a ovlivněn jeho osobností. Podle Západu je Muhammad zakladatelem tohoto monoteistického náboženství, z pohledu muslimů tomu tak v právním slova smyslu není, je však pro toto náboženství zásadní. Díky Božím zjevením, které Muhammad měl, se zasloužil o několik změn ve všech oblastech života muslimů. Jedno z jeho několika zjevení určilo, jak by se v budoucnu mělo přistupovat k obvinění žen z cizoložství. Je to ale úplný protiklad tomu, jak to dnes praktikují skupiny jako například Tálibán. Také jeho manželka je důkazem, že by ženy měli být rovnocenné mužům při vytváření muslimské společnosti. Bohužel postupem času, se v současné době mnoho jeho poselství realizuje naprosto odlišně

Podle Muhammada existují různá náboženství a všechna jsou schopna vytvořit jedno společenství - Ummu. Muslimové toto poselství zlehčují, čímž odporují prorokovu příkladu.

Pro muslimy je jediným zákonodárcem Bůh, a tedy jediným Božím právem je šaría. Jelikož je šaría Božím dílem, je jednou pro vždy neměnná, což je pro ní charakteristické a jedinečné. Šaría není specifický právní systém, ale je systémem univerzálním, který tvoří základní pravidla pro chování každého muslima. Islám je souborem pravidel, pro každodenní život muslimů a každá otázka týkající se života je zákonně upravena.

Evropské právo je naproti tomu islámskému, založeno na systému psaného práva, zatímco islámské právo je tvořeno celou řadou příkazů, zákazů a morálních výtek či příběhů. Islámští právníci jejich právo prezentují na základě jejich vědomostí získaných z Koránu a tyto znalosti dále utvářejí na určitou právní oblast.

V předposlední části své práce jsem se zaměřila na otázku dnešního pohledu na tuto problematiku. Pokud jsme obeznámeni se všemi fakty, není podle mého názoru správné držet se předsudků, které my jako Západ vůči islámu máme. Naše a obecně západní informační kanály toto téma dosti zjednodušují. Vyhledávají a vyzdvihují tituly, které se týkají pouze extrémistických skupin, které ale nejsou totožné s muslimskými komunitami, jenž jsou značně liberální a ochotné s moderní společností spolupracovat a přijmout určité kompromisy.

Avšak současná agresivita a terorismus radikálních stoupenců islámu a také rozpínavost tzv. islámského státu, představují pro západní svět hrozbu a brání možnosti dialogu. Občané se obávají ozbrojeného konfliktu, nejen z důvodů politických a náboženských, ale i z důvodů ekonomických.

I přes to, že islámské právo platí pouze pro islámské státy, spousta islámských radikálů se snaží plošně zavést islámské právo pro všechny obyvatele, kteří tu žijí. Tato dnešní snaha o nahrazení obecně platného státního práva šariíou, je novinka, která je ovlivněna, i když to může znít paradoxně, právními systémy novodobého státu s jednotnou legislativou pro všechny jeho příslušníky, což není původní islámskou koncepcí vycházející z historie a je typickému islámskému právu naprosto cizí.

Poslední část je zaměřena na islám v České republice. Nejprve jsem krátce rozebrala historii českého islámu. Dále jsem se zaměřila přímo na muslimy žijící v Praze. Díky odpovědím, které mi byly poskytnuty prostřednictvím mnou vypracovaného dotazníku, jsem byla schopna zhodnotit problematiku muslimů žijící v České republice respektive v Praze.

Na závěr bych chtěla upozornit na to, že islámské právo, o kterém v této práci pojednávám, je klasickým islámským právem, které se vyvíjelo po staletí od vzniku islámu. Toto právo tedy nemůžeme ztotožňovat s právem, které je uplatňováno v muslimských zemích. Dále je důležité poukázat na to, že pokud se tedy islámské právo vyvíjelo po několik dlouhých staletí, nelze jej vnímat jako ustálený a neměnný jev. Tato fakta jsou často přehlížena a to především při diskuzích, které se týkají možných hrozeb aplikace islámského práva. Pod užitím islámského práva si ale každý nepředstavuje to samé. Není zřejmé, zda se jedná o klasické právo či právo moderních muslimských zemí a tyto dvě odlišné formy nelze zaměňovat. Tato práce je tedy

představením spíše práva historického, které je součástí velké kultury a také společného kulturního dědictví.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BEČKA, J., MENDEL, M. 1998. *Islám a české země*. Praha: Votobia, 1998. ISBN 80-7220-034-8
- CROFTER, W. *Velká kniha islámu*. Praha: BVD, s.r.o., 2006. ISBN 80-903754-0-5
- ČERVENKOVÁ, D., RETHMANN, A-P. *Islám v českých zemích*. Praha: CMS, 2009. ISBN 978-80-7021-852-5
- DENNY, F. M. *Islám a muslimská obec*. Praha : Prostor, 1998. ISBN 80-85190-699
- GERLOCH, A.: *Teorie Práva*. 4. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 978-80-7380-233-2
- HRBEK, I. *Korán. Přeloženo z arabského originálu*. Praha: TWRA; AMS, 2007. ISBN 978-80-902419-0-9
- ISHÁK, I., ALLÁH, R. S. *Život proroka islámu Muhammada*. Praha: LEDA, s.r.o. 2009. ISBN 978-80-7335-184-7
- JANEČEK, M. *Islámská rozpínavost včera, dnes a zítra*. Praha: Epoque, s.r.o. 2011. ISBN 978-80-7425-117-7
- KNAPP, V. *Velké právní systémy; úvod do srovnávací právní vědy*. Praha : C.H.Beck, 1996. ISBN 80-7179-089-3
- KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha : Vyšehrad, 1998. ISBN 978-80-7021-925-6
- KŘÍŽKOVÁ, M. *Neviditelná menšina. Analýza mediálního obrazu českých muslimů*. In: BURGETOVÁ, E., ČERNÁ, M. *Cizinci, naši a média. Mediální analýzy*. Praha: Multikulturní centrum Praha, o.s., 2007. s. 48-54. ISBN 80-239-8475-6
- LHOTANĚ L. *Islám a islamismus v České republice*. Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2011. ISBN 978-80-904932-1-6

- MENDEL, M. *Džihád. Islámská koncepce šíření víry*. Brno: Atlantis, 2010. ISBN 978-80-70158-216-0
- MENDEL, M., OSTŘANSKÝ B., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1554-9
- MÜLLER, Z.;KŘIKAVOVÁ, A.; MENDEL, M.;DUDÁK,V. *Islám: Ideál a skutečnost*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Baset, 2002. ISBN 80-86223-71-X
- OSINA, P. *Základy islámského práva*. Praha: Leges, s.r.o. 2012. ISBN 978-80- 87576-13-7
- OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*. Praha: Nakladatelství Libri, 2009. ISBN 978-80-7277-404-3
- PELIKÁN, P. *Sunna pramen islámského práva*. Praha : Vodnář, 1997. ISBN 80-85889-13-7
- POTMĚŠIL, J. *Šaría: Úvod do islámského práva*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4379-0
- ROGERSON, B. *Prorok Muhammad*. Praha: NLN, 2004. ISBN 80-7106-732-6
- SARDAR, Z., MALIK, Z. A. *Seznamte se...Islám*. Praha: Portál, s.r.o. 2004. ISBN 80-7178-882-1

Seznam použitých internetových zdrojů

- ALRAWI, M. *Prohlášení Ústředí muslimských obcí V ČR k dnešnímu teroristickému útoku v Paříži*. [online] 7. 1. 2015 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.umocr.cz>
- CENTRUM PRO EKONOMIKU A POLITIKU. *Islám v Evropě, obohacení nebo nebezpečí*. Dostupné z: <http://cepin.cz/docs/dokumenty/sbornik48.pdf> 22
- ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ. *SANEP: Češi odmítají výstavbu mešit*. [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.protext.cz/zprava.php?id=13158>
- OVEČKA, J. *Já muslim*. [online] 22-09-2013 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <https://vimeo.com/75162559>

POTMĚŠIL, J. *Průvodce šaríou – povinnosti vůči bohu i lidem*. [online]11-01-2008. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://www.blisty.cz/art/38240>

SEDLÁŘOVÁ, B. *Do redakce francouzského týdeníku vpadli útočníci, zabili dvanáct lidí*. [online] 7. 1. 2015. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pariz-strelba-mrtvi-0qa/zahranicni.aspx?c=A150107_121609_zahranicni_bse

ÚŘAD PRO ZAHRANIČNÍ STYKY A INFORMACE. : *Evropa a islám v kontextu dění kolem karikatur proroka Mohameda*. [online]. 22. 2. 2006 [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://www.uzsi.cz/cz/evropa-a-islam-v-kontextu-deni-kolem-karikatur-proroka-mohameda-1>

Slovník použitých arabských výrazů

A

ája – verše v Koránu

arafa – znát

B

bátil – neplatný, nulitní

D

džihád – usilování o to, co se líbí Alláhovi

F

fard – činy povinné dle Koránu

fásid – zkažený, nevyhovující po formální stránce

fatwa – právní doporučení

fiqh – systém závazných předpisů lidského chování, který byl vypracován islámskou jurisdicí

fukahá – odborní právníci, poradci práva

H

hadít – přesné sdělení o rozhodnutích (pramen sunny)

hadždž – velká pouť do Mekky

harám – zakázané činy

I

ibádát – vztah člověka k bohu

idžmá – jednomyslné stanovisko všech učenců muslimské komunity

idžtihád – svobodné myšlenkové úsilí znalce islámského práva

illa – *smysl dané normy*

istihsán – schválit, pokládat za příhodnější

istisláh – metoda právního dokazování

M

madhab – směr právních škol

makrúh – nevhodné, ale formálně platné činy

mandúb – činy doporučené na základě Muhammadových výroků a praxe

maslaha – veřejný zájem právní vědy

muámalát – vztah člověka k člověku

mubáh – činy nepřikázané ani nezakázané

mustahabb – činy doporučené na základě Muhammadových výroků a praxe

N

náfídh – správný, platný

S

sahíh – správný, platný

salaha – zlepšit, opravit

salát – modlitba

sawn – půst v měsíci ramadán

súra – kapitoly v Koránu

Š

šaháda – vyznání víry

šaría – systém islámského náboženského práva

T

tahára – čistota

tálil – zkoumání úmyslu dané normy

U

ulamá – muslimští učenci, znalci právní vědy

umma – muslimská komunita neboli všichni muslimové

umra – malá pout' do Mekky

urf – zvykové právo

usul al-fiqh – vědní obor věnující se pramenům práva

usul al-usul – kořeny kořenů (Korán a sunna)

W

wádžib – činy povinné dle Koránu

Z

zakát – almužna, náboženská daň

Seznam příloh

Příloha A – Dotazník – S.Q. Afghánistán	I
Příloha B – Dotazník – C.S. Írán	III
Příloha C – Dotazník – B.E. Kosovo	V
Příloha D – Dotazník – O.T. Dagestán.....	VII
Příloha E – Dotazník – A.P. Dagestán	IX
Příloha F – Dotazník – N.A. Čečenská republika	XI
Příloha G – Dotazník – S.K. Čečenská republika.....	XII

Příloha A – Dotazník – S.Q. Afghánistán

21 let, vzdělání: SŠ, povolání: studentka

1. Jak dlouho žijete v České republice?

Narodila jsem se tu.

2. Z jakého důvodu jste se přestěhoval/a do České republiky?

Pokud jde o mého otce přijel do Evropy pracovně, věnoval se obchodu a následně se usadil v ČR.

3. Studoval/a jste Korán, nebo jste se o islámských tradicích dozvěděl/a díky rodině či ve škole?

Narodila jsem se spíše jako Afghánka a tatínek mi předal část své kultury, stejně tak, jako maminka, která mi dala část své české kultury. Blíže o Islámu jsem se dozvěděla na hodinách Islámu, které jsem náhodou začala navštěvovat spolu s hodinami arabštiny. Výuka obsahovala i výklad Koránu.

4. Dodržovala Vaše rodina islámské tradice a byl/a jste rodinou veden/a k dodržování těchto tradic?

Jak už jsem zmínila byla jsem spíše vychovávána jako Afghánka, velká část této kultury se opírá o Islám, ale ne zcela. Od 9-ti let s tatínkem nežiju a maminka mě spíše vedla ke svobodné volbě. Islámské tradice jsem začala v 16-ti, spolu se studiem Koránu, praktikovat sama.

5. Dodržujete náboženské tradice v České republice? Pokud ano, tak které?

Pokud se jedná o oslavy Eidů (svátků), tak se snažím maximálně účastnit těchto oslav a modliteb, které pořádá islámská obec v Praze. Ramadán se snažím také maximálně dodržovat.

6. V České republice se muslimové různých národností seskupují do komunit, myslíte si že je problém se z této komunity vymanit?

Myslím, že je to přirozené, každý se v cizí zemi cítí lépe mezi svými. Každá muslimská země má i své tradice a kulturu, která není vždy stejná. Přesto si však myslím, že nemají problém držet pospolu, jako jedna velká komunita. V Islámu jsou všichni bratři a sestry.

7. Mluvíte plynule česky, používáte češtinu pořád nebo jen příležitostně?

Narodila jsem se tu a maminka je Češka, je to můj rodný jazyk.

8. Jaké máte zkušenosti s navazováním kontaktů s českými občany?

Nikdy jsem s tím neměla problém. Mám spoustu přátel, kteří mě respektují. Většina lidí na poprvé neví, že jsem muslimka. Proto poté, co se to dozví se neodvrátí, protože jim dojde, jak absurdní by bylo, kdyby mě najednou začali škatulkovat.

9. Co si myslíte o tom, že v poslední době se často hovoří o výstavbě mešit v České republice?

Byla bych moc ráda, kdyby v Praze byla alespoň jedna opravdová mešita. V každé jiné demokratické zemi Evropy jsou krásné stavby mešit. Tak jako tu jsou synagogy a kostely, měla by tu být i mešita. Trošku mě mrzí, že se Češi tak zuřivě staví proti. Měli by být víc tolerantní. Většina těchto lidí zná Islám pouze negativně z médií, což je smutné.

10. V dnešní době je často diskutovaným tématem islamizace v České republice, jaký na to máte názor?

Česko by mělo řešit daleko závažnější problémy, jako je korupce, nestabilní vláda nebo naprosto ostudná hlava státu. Muslimové v české republice jsou velmi klidní a respektují české zákony a pravidla.

11. Jaký je Váš názor, na dnes médii často zmiňovaný problém, týkající se islámských teroristů a jejich odvolávání se na Korán a na Muhammada?

Každá věc se ve špatných rukou může obrátit ve zbraň. Tak je tomu i s Koránem. V něm samotném se nachází varování před těmito lidmi. Lidé, kteří použijí jen jeho části, aby dosáhli svého cíle. Korán obsahuje sůry podporující válku, ale vše má svůj kontext. Tyto sůry byly seslány, když muslimové válčili proti nepřátelům a sloužily, jako podpora. Muslim se nesmí nad nikým povyšovat ani zabíjet nevinné lidi.

Přeci se nakonec vždy ukáže, že za tím stojí americká vláda. Nepamatujete si, jak se velkou náhodou zasebevraždil detektiv, který v souladu s šetřením atentátu "Charlie" uvalil zatykač na prezidenta USA?

Příloha B – Dotazník – C.S. Írán

29 let, vzdělání: VŠ, povolání: student, podnikatel

1. Jak dlouho žijete nebo jste žil/a v České republice?

Žiju tady skoro 19 let

2. Z jakého důvodu jste se přestěhoval/a do České republiky?

Jako malý jsem se odstěhoval s rodinou protože můj otec dostal pracovní nabídku zde a dělal zahraniční obchod, tak jsme zde zůstali do teď, aby jsme měli dodělanou školu hlavně.

3. Studoval/a jste Korán, nebo jste se o islámských tradicích dozvěděl/a díky rodině či ve škole?

Studoval jsem Korán povinně od první třídy v Íránu, jako jeden ze školních předmětů.

4. Dodržovala Vaše rodina islámské tradice a byl/a jste rodinou veden/a k dodržování těchto tradic?

Írán je islámský stát a platí tam islámské zákony (shia), ale rodiče nás do toho nikdy nenutili. Od té doby co jsme v ČR, naopak nám dávali možnosti se přizpůsobit i českým zvykům jako jsou svátky a Vánoce apod. Nechali nám svobodnou vůli rozhodování. Co se týká náboženství, byli jsme seznámeni s tím, že žádné náboženství není samo o sobě špatné, jen nesprávné vynaložení s náboženstvím je špatné.

5. Dodržujete náboženské tradice v České republice? Pokud ano, tak které?

Jako Peršané máme Nový rok s příchodem jara, který slavíme pořád, ale jinak ne.

6. V České republice se muslimové různých národností seskupují do komunit, myslíte si že je problém se z této komunity vymanit?

Každý člověk si určuje svou cestu a cíle, myslím si, že by s tím neměl mít nikdo problém.

7. Mluvíte plynule česky, používáte češtinu pořád nebo jen příležitostně?

Mluví normálně česky a i doma mluvíme česky se sourozenci

8. Jaké máte zkušenosti s navazováním kontaktů s českými občany?

Já osobně musím říct že výborný, nemám s českými občany žádný problém.

9. Co si myslíte o tom, že v poslední době se často hovoří o výstavbě mešit v České republice?

Já si myslím, že každé náboženství má právo pro své modlitební místa, tak i Islám má právo mít svoje mešity tady. V Íránu jsou kostely, které lidi akceptují a i křesťané jim nevadí. Takže můj názor je takový, že by určitě muslimové měli mít svoje mešity i tady v ČR.

10. V dnešní době je často diskutovaným tématem islamizace v České republice, jaký na to máte názor?

Pan Okamura si chtěl nějakým způsobem udělat jméno a myslím si, že jeho mediální provokace nikam nepovede. Žádná islamizace nebude, Islám znamená vzdát se Bohu, je to víra a ne sekta. Každý komu se to líbí a cítí to tak, se může stát muslimem, v Čechách jsou převážně ateisti, takže to nehrozí, rozhodne ne teď, ale co bude za 50 let to netuším.

11. Jaký je Váš názor, na dnes médii často zmiňovaný problém, týkající se islámských teroristů a jejich odvolávání se na Korán a na Muhammada?

Můj názor na to je jednoznačný, Korán pochází z bible, má to být poslední nebeská kniha. Bohužel si hodně nevzdělaných lidí plete sunni s shia. Islám se dělí do dvou skupin, což si osobně myslím, že je nesmysl a stejně tak je nesmysl, co dělá ten tzv. islámský stát. Oni nás neuznávají za muslimy a na to nemají právo, říkají si, že když zabijí shita, tak se dostanou do nebe. Írán je jediný stát, co může zničit tenhle vymyšlený islámský stát. Ale podle posledních informací, které byly v iránských zprávách, tak Írán s tím zatím nebude nic dělat. A to z jednoho důvodu, protože ten stát, nebudu jmenovat, který je sponzoroval od začátku si to má s nimi sám vyřešit. Nerad mluvím o politických věcech, ani se o to nezajímám, ale celá pravda je jinde a důvody jsou jiné, bohužel média ovlivňují lidi natolik, že lidem nic jiného než tomu všemu věřit nezbyvá. Budu jen doufat, že všude nastane mír a lidi budou moci žít v pokoji a v míru.

Příloha C – Dotazník – B.E. Kosovo

39 let, vzdělání: SŠ, povolání: podnikatel

1. Jak dlouho žijete nebo jste žil/a v České republice?

Přibližně 15 let

2. Z jakého důvodu jste se přestěhoval/a do České republiky?

Nejprve jsem se přestěhoval do Německa, kde jsem žil pár let, ale kvůli lepším podmínkám pro podnikání jsem přijel do České republiky, kde jsem už také zůstal.

3. Studoval/a jste Korán, nebo jste se o islámských tradicích dozvěděl/a díky rodině či ve škole?

Nikdy nečetl, ve škole ne, naučili mě to rodiče.

4. Dodržovala Vaše rodina islámské tradice a byl/a jste rodinou veden/a k dodržování těchto tradic?

Maminka některé islámské tradice dodržovala, ale táta ne. Rodiče mě do těchto tradic nenutili.

5. Dodržujete náboženské tradice v České republice? Pokud ano, tak které?

Jelikož jsem tyto tradice nedržel ani v Kosovu, tak ani v České republice je nedržím. Nejím ale vepřové maso, nebo se aspoň snažím a někdy dávám bezdomovcům nebo chudým lidem trochu peněz. Almužna se u nás hodně dodržuje, dříve v Kosovu nebyli skoro žádní bezdomovci, dnes mladí už ale tuto tradici tolik nedodržují.

6. V České republice se muslimové různých národností seskupují do komunit, myslíte si že je problém se z této komunity vymanit?

Prvních pár roků jsem se vídal jenom s lidmi z Kosova. Později jsem se ale stýkal s Čechy i s lidmi jiných národností. Myslím si, že pokud se z této skupiny někdo vymanit chce, není to pro něj až takový problém.

7. Mluvíte plynule česky, používáte češtinu pořád nebo jen příležitostně?

Úplně plynule zatím nemluvim. Od doby co mám českou přítelkyni, mluvím česky s ní a její rodinou často, takže se moje čeština o hodně zlepšila.

8. Jaké máte zkušenosti s navazováním kontaktů s českými občany?

Při prvním setkání si Češi ode mě často drželi odstup, což je i pro mě pochopitelné vzhledem předsudkům co lidé mají vzhledem k Albáncům a podobným národnostem. Ale při dalším setkání s nimi jsem necítil už žádný problém.

9. Co si myslíte o tom, že v poslední době se často hovoří o výstavbě mešit v České republice?

Myslím, že stavba mešit v této zemi není moc potřeba. Já do mešity nechodím, takže se mě toto téma moc netýká.

10. V dnešní době je často diskutovaným tématem islamizace České republiky, jaký na to máte názor?

V této zemi by k islamizaci podle mě dojít nemělo, a myslím si, že to ani není možné.

11. Jaký je Váš názor, na dnes médii často zmiňovaný problém, týkající se islámských teroristů a jejich odvolávání se na Korán a na Muhammada?

I když jsem Korán nečetl, s chováním těchto extremistů nesouhlasím, a mrzí mě, že kvůli nim nás muslimy lidé dávají do jednoho pytle. Někteří mí příbuzní a známí Korán četli a neseťkal jsem se u nich s jakýmkoliv náznakem násilností, které tito islámisti provozují.

Příloha D – Dotazník – O.T. Dagestán

40 let, vzdělání: VŠ, povolání: podnikatel

1. Jak dlouho žijete nebo jste žil/a v České republice?

Žiji v ČR už 13 let

2. Z jakého důvodu jste se přestěhoval/a do České republiky?

Kvůli válce s Čečenskem a kvůli vidině lepší budoucnosti.

3. Studoval/a jste Korán, nebo jste se o islámských tradicích dozvěděl/a díky rodině či ve škole?

Narodil jsem se jako muslim a Korán studuji.

4. Dodržovala Vaše rodina islámské tradice a byl/a jste rodinou veden/a k dodržování těchto tradic?

Ano má rodina dodržuje Islámské tradice.

5. Dodržujete náboženské tradice v České republice? Pokud ano, tak které?

Ano, modlitbu, půst, a naše různé svátky.

6. V České republice se muslimové různých národností seskupují do komunit, myslíte si že je problém se z této komunity vymanit?

Toto slyším poprvé, žádné komunity neznám, to že se muslimové většinou baví mezi sebou je přirozené, v České Republice neexistují čtvrtě kde by žili jenom muslimové jak tomu je třeba ve Francii.

7. Mluvíte plynule česky, používáte češtinu pořád nebo jen příležitostně?

Ano mluvím plynule spisovně česky, češtinu používám každý den.

8. Jaké máte zkušenosti s navazováním kontaktů s českými občany?

Kontakt navazuji s kýmkoli zcela normálně a bez problémů.

9. Co si myslíte o tom, že v poslední době se často hovoří o výstavbě mešit v České republice?

Je to nafouknutá bublina, lidé se neuvědomují že v ČR není postavena ani jediná mešita, jsou tu malé modlitebny. Lidé v okolí většinou ani netuší že tam naše modlitebny jsou.

10. V dnešní době je často diskutovaným tématem islamizace v České republice, jaký na to máte názor?

Je třeba si uvědomit že Islám je nejrychleji se rostoucí víra na světě, a nemyslím tím že ji rozšiřují jenom imigranti, ale konvertují k němu i samotní Češi, sám jsem svědkem několika případů kdy Čech přijal Islám. Česká Republika je jedna z nejméně ateistických zemí na světě, to je důvod proč je tu rozšířená islamofobie, nikdo si neuvědomuje že Česká republika je jedna se zemí kde je nejméně muslimů v Evropě. Islamizace ČR je jen dobře zvolený, strachem z cizího opodstatněný, populistický program Tomia Okamury.

11. Jaký je Váš názor, na dnes médii často zmiňovaný problém, týkající se islámských teroristů a jejich odvolávání se na Korán a na Muhammada?

IS (Islámský stát) a všichni teroristi nemají s Islámem nic společného. Kdo studoval Korán nebo se aspoň trochu pohyboval mezi muslimy to ví. Korán je napsán v Arabském jazyce, a v něm je mnoho slov které mají třeba i 40 významů, takže je jednoduché si Korán vyložit špatně, podle svého a pak vymývat mozek jiným a verbovat je na podobné činy. Také si je třeba uvědomit kdo je světovým štváčem a kdo založil spoustu teroristických organizací včetně Al-Kaidy – USA.

Příloha E – Dotazník – A.P. Dagestán

26 let, vzdělání: VŠ, povolání: student

1. Jak dlouho žijete nebo jste žil/a v České republice?

Už od narození.

2. Z jakého důvodu jste se přestěhoval/a do České republiky?

Narodila jsem se tady, protože se sem přestěhovali rodiče kvůli práci.

3. Studoval/a jste Korán, nebo jste se o islámských tradicích dozvěděl/a díky rodině či ve škole?

Vše vím díky své rodině.

4. Dodržovala Vaše rodina islámské tradice a byl/a jste rodinou veden/a k dodržování těchto tradic?

Ano.

5. Dodržujete náboženské tradice v České republice? Pokud ano, tak které?

Ne.

6. V České republice se muslimové různých národností seskupují do komunit, myslíte si že je problém se z této komunity vymanit?

Myslím že ne.

7. Mluvíte plynule česky, používáte češtinu pořád nebo jen příležitostně?

Ano, mluvím plynule česky a používám ji skoro pořád.

8. Jaké máte zkušenosti s navazováním kontaktů s českými občany?

Moc dobré.

9. Co si myslíte o tom, že v poslední době se často hovoří o výstavbě mešit v České republice?

Myslím si, že mešity nehrají žádnou roli. Neškodí nikomu a ani Islám. Lide mají z Islámu strach, protože o něm skoro nic neví. Je to moc hezké, když muslimové můžou jít do mešity i s rodinou, a pomodlit se za své blízké, nebo oslavit nějaké svátky

10. V dnešní době je často diskutovaným tématem islamizace v České republice, jaký na to máte názor?

Je to úplná blbost. Islám se tady nepropaguje a nikoho do ničeho nenutí.

11. Jaký je Váš názor, na dnes médii často zmiňovaný problém, týkající se islámských teroristů a jejich odvolávání se na Korán a na Muhammada?

To co ukazují v médiích, vůbec neodpovídá opravdickému Islámu. Muslimové jsou hodní lidé, ale vždy se najdou lidé, kteří toto mínění změni. Co se týče našeho proroka Muhammada, tak mi přijde opravdu hrozné, jak se ho snaží napodobit různé karikatury nebo obrázky. Je to neúcta, ale nevěřícím je to jedno.

Příloha F – Dotazník – N.A. Čečenská republika

43 let, vzdělání: VŠ, povolání: podnikatelka

1. Jak dlouho žijete nebo jste žil/a v České republice?

V Čechách bydlím už více než 18 let.

2. Z jakého důvodu jste se přestěhoval/a do České republiky?

Z důvodu války co vypukla na Kavkazu v 90. letech.

3. Studoval/a jste Korán, nebo jste se o islámských tradicích dozvěděl/a díky rodině či ve škole?

Rodina mě všemu učila.

4. Dodržovala Vaše rodina islámské tradice a byl/a jste rodinou veden/a k dodržování těchto tradic?

Jen některé a dodržovala je celá naše rodina.

5. Dodržujete náboženské tradice v České republice? Pokud ano, tak které?

Ano. Dodržuji Ramadán.

6. V České republice se muslimové různých národností seskupují do komunit, myslíte si že je problém se z této komunity vymanit?

Jak kdo. Já s tím problém nemám.

7. Mluvíte plynule česky, používáte češtinu pořád nebo jen příležitostně?

Češtinu používám i doma.

8. Jaké máte zkušenosti s navazováním kontaktů s českými občany?

Studovala jsem i pracuju mezi Čechy. Upřímně stane se, že potom co jim odpovím na otázku odkud pocházím (otázka plyne vždy potom co se představím), tak se se mnou už dál bavit nechtějí.

9. Co si myslíte o tom, že v poslední době se často hovoří o výstavbě mešit v České republice?

Nechápu, proč místní lidé jsou proti. Zatím co přes každý krok tu panují prázdné kostely, nám nechtějí poskytnout menší místo pro modlitbu, přesto, že lidi o mešitu mají zájem.

10. V dnešní době je často diskutovaným tématem islamizace v České republice, jaký na to máte názor?

Myslím si, že většina Čechů nemá o pravém islámu ani páru. Vše co vědí o islámu, je to co se dočtou v novinách, kde o islámu píšou výmysly. A proto lidi mají strach, protože si myslí, že islám je o násilí. Upřímně nerozumím proč země, kde muslimů je nejmíň v Evropě, se nejvíc muslimů bojí.

11. Jaký je Váš názor, na dnes médií často zmiňovaný problém, týkající se islámských teroristů a jejich odvolávání se na Korán a na Muhammada?

Islámští teroristé nemají s islámem nic společného. Většina těchto nestvůr v životě Korán ani nedržela v rukou.

Příloha G – Dotazník – S.K. Čečenská republika

38 let, vzdělání: VŠ, povolání: podnikatel

1. Jak dlouho žijete nebo jste žil/a v České republice?

Už tady žiju skoro 20 let.

2. Z jakého důvodu jste se přestěhoval/a do České republiky?

Kvůli válce a také za prací.

3. Studoval/a jste Korán, nebo jste se o islámských tradicích dozvěděl/a díky rodině či ve škole?

Díky rodině

4. Dodržovala Vaše rodina islámské tradice a byl/a jste rodinou veden/a k dodržování těchto tradic?

Ano dodržuje a bylo samozřejmé, že i já je dodržuju.

5. Dodržujete náboženské tradice v České republice? Pokud ano, tak které?

Modlitba, ramadán, atd.

6. V České republice se muslimové různých národností seskupují do komunit, myslíte si že je problém se z této komunity vymanit?

Není žádný problém , islám nikoho do ničeho nenutí, bůh dal nám všem na výběr.

7. Mluvíte plynule česky, používáte češtinu pořád nebo jen příležitostně?

Skoro pořád.

8. Jaké máte zkušenosti s navazováním kontaktů s českými občany?

Zatím jenom dobrý.

9. Co si myslíte o tom, že v poslední době se často hovoří o výstavbě mešit v České republice?

Je to naše věc jakou máme tady víru a co si tady stavíme, Čechů se to netýká a už vůbec jim to neubližuje, když jsou tady kostele a synagogy tak proč ne mešity ?!!

10. V dnešní době je často diskutovaným tématem islamizace v České republice, jaký na to máte názor?

Muslimové jsou svobodní lidé, a tato země patří jen Allahovi. Máme právo žít kdekoli a podmiňovat se Koránu. Korán na prvním místě a až pak zákony vymyšlený lidmi.

11. Jaký je Váš názor, na dnes médii často zmiňovaný problém, týkající se islámských teroristů a jejich odvolávání se na Korán a na Muhammada?

Media lžou!!!

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora : Jana Macková

Obor: Evropská hospodářskosprávní studia

Forma studia: prezenční studium

Název práce: Islámský právní systém

Rok: 2015

Počet stran textu: 70

Celkový počet stran příloh: 14

Počet titulů českých použitých zdrojů: 21

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 7

Vedoucí práce: JUDr. PhDr. René Petráš, PhD.